KHRG ကညီဂ္ဂါဝိခ္ခဲးယာ်ကရှ်
မၤနီၢ်မၤယါတၢ်မၤဘၢ်ဒီဘၢ်ထံးပှၤဂ့ၢ်ဝိခ္ခဲးယာ်လၢကိၢ်ပယီၤခိၢ်ခိၢ်ဒူသဝီပူၤ

လံာ်တၢ်ပာ်ဖျါအဖုၢ်

လၢယူၤ၂၀၁၅

"ထဲဒၢ်ပကလုၢ်နှၢ်ပမၤတၢ်ဆီတလဲမနၢ်ကသ့လဲၢ်"

တၢ်ဟံးဆူၢ်ဟီၢ်ခိၢ်ကပံာ်ဒီး သဝီဖိအတၢ်မၤခီဆၢ သ့ၢ်တဖၢ်ဖဲ ကိၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထိၢ်ကလံၤထံး

"မ့ၢ်,ခဲအံၤနကွၢ်လၢ ပမိၢ်ပၢ်ဖံဖုအဟီၢ်ခိၢ်လၢအဟ့ၢ်သါတ့ၢ်ပှၤတဖၢ်အံၤမီၤ...ဟးဂီၤကွံၢ်ခဲလၢာ်လံ.အဝဲသ့ၢ်မၤမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်ဒီးဒိးနှ့ၢ်ဘၢ်စ့,မ့မ့ၢ်လၢပဝဲဒၢ်တခီ ပဘၢ်တူၢ်ယၢ်ကွံၢ်ပဟီၢ်ခိၢ်, တူၢ်ဆါခိၢ်ဆါသး ဘၢ်ဆၢ်ပတ ဒိးနှ့ၢ်ဘၢ် တၢ်နီတ မံၤဘၢ်. အဝဲသ့ၢ်မၤဖိၢ်မၤနးပှၤ ကကဲထဲလဲၢ်. ပှၤဟီၢ်ခိၢ်ခိၢ်ဖိစံးတၢ်နှၢ် မ့ၢ်တၢ်မနၤလဲၢ်. ပမ့ၢ်ဒၢ်ပှၤဟီၢ်ခိၢ်ခိၢ်ဖိ ဒ်သိးသိး ဘၢ်မနၢ်အယိလၢအဝဲသ့ၢ်တသ့ၢ်ညါဝဲ ပှၤဂၤကဘၢ်ဖြိၢ် ဘၢ်နး မ့တမ့ၢ် ကဘၢ်တူၢ်ဘၢ်တၢ်ဘၢ်လဲၢ်. အဝဲသ့ၢ်ကွၢ်လီၤဒၢ်ထဲ နီၢ်တဂၤအတၢ် ဘၢ်ဘျုးဘၢ်ဖြိၢ်ဒီး ကဒိးနှ့ၢ်ဘၢ် စ့တခါဒိၤဒီး တကွၢ်ဆိမ်ၢ်တၢ် လၢပှၤဂၤက ဘၢ်ဖြိၢ်ဘၢ်နးအဂီၢ်ဘၢ်. တၢ်ဝဲအံၤ တမ့ၢ်ပှၤဟီၢ်ခိၢ်ဖိဘၢ် မ့ၢ်ဒၢ် ဆၢ်ဖိကိၢ် ဖိလီၤ. ...ဒ်အဝဲသ့ၢ်အစ့ထၢ်အိၢ်အသိး အဝဲသ့ၢ် ဖဲအဖဲၢ်ဒိးမၤ ဒိးမၤဝဲသ့ ဘၢ်ဆၢ်လၢပ ဝဂီၢ်တခီ ထဲဒၢ်ပကတိၤ တၢတၢ်ဒ်အံးနှၢ် ပမၤတၢ်မနၤကသ့လဲၢ်."

နီၢ်ထ---, ဒ---သဝီ, ကြ၂ၢ်တုကိၢ်ဆၢ်, နူပျၢ်ယၢ်ကိၢ်ရှၢ် ကလံၤထံးကညီကိၢ်စဲၢ်
(တၢ်မၤတၢ်ထံၢ်လိၢ်သံကွၢ်ဖဲ လါနိၢ်ဝ့ဘၢၢ်, ၂၀၁၄)

"တၢ်ဟ့ၢ်ကၢ် စ့ဒိၢ်လီးလၢ ဟီၢ်ခိၢ်ကဟ်ၢ် လၢတၢ်ဟံးဆူၢ်နှ့ၢ်အိၤတဖၢ်နှ့ၢ် တအိၢ်နီတမ့ၢ်ဘၢ်. ..အဝဲသ့ၢ်တဲယၤလၢ, နမ့ၢ်တဲအါတၢ်ဒုၢ် နတဒိးနှ့ၢ်ဘၢ်စ့ နီတဘးဘၢ်. လၢတၢ်နှ့ၢ်အယိ, ယတဲတၢ်တဘ့ၢ်လၢၤဘၢ်."

နီၢ်အ---,ဘ---သဝီ,မးလ့လၢၢ်ကရှၢ်,ဒွဲၢ်လိကိၢ်ဆၢ်,ဖၢ်ပှၢ်ကိၢ်ရှၢ်/မ့ၢ်ထိၢ်ကလံၤစိးကညီကိၢ်စဲၢ်(တၢ်ဟံးနှ့ၢ်ဟီၢ်ခိၢ်ကပံာ်အလံာ်ကၢ်ဂီၤ, ဒိးနှ့ၢ်ဘၢ်အိၤဖဲ လါယူၤလံ,၂၀၁၄)

စးထိၢ်ဖဲ လါဒံၢ်စဲဘၢၢ် ၂၀၁၂ နံၢ်နှ့ၢ်, ကညီပှၤတဝၤတဖၢ်လၢအအိၢ် ဖဲ ကိၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထိၢ်ကလံၤထံးသ့ၢ်တဖၢ်ဟ်ဖျါထိၢ်ဝဲဒၢ် တၢ်ဟံးဆူၢ်ဟီၢ်ခိၢ်ကပံာ်ဒီး အတၢ်ဘၢ်ဒိဘၢ်ထံးတဖၢ်အံၤ ရၤလီၤအသးဆူ တၢ်လိၢ်သကုၢ်ဆးဒးနှ့ၢ်လီၤ.စးထိၢ်ဖဲကညီဒီကလုၢ်စၢဖှိၢ်ကရၢ(ခ့ၢ်အဲၢ်ယ့ၢ်)ဒီး ကိၢ်ပယီၤပဒိၢ်သ့ၢ်တဖၢ် မၤတၢ်ပတုၢ်တၢ်ခးပတြိၤ ဖဲလါယနူၤ အါရံၤ၂၀၁၂နံၢ် အခါလံၤလံၤနှ့ၢ် တၢ်ဂုၤထိၢ်ပသီထိၢ်အတၢ်တိၢ်ကျဲၤလၢ ထံလိၢ်ကိၢ်ပူၤဒီး ထံဂုၤကိၢ်ဂၤမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် အတၢ်ဘၢ်ဘျုးဘၢ်ဖြိၢ်ဒီး အတၢ် ဘျုၤလီၤကျိၢ်စ့သ့ၢ်တဖၢ် အါထိၢ်ဝဲ ဖဲကိၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထိၢ်ကလံၤထံးအပူၤနှ့ၢ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢ အပိၢ်ထွဲထိၢ်အခံ လၢ တၢ်ဟံးဆူၢ် ဟီၢ်ခိၢ်ကပံာ် လၢတၢ်ဘၢ်ဘျုးဘၢ်ဖြိၢ်အဂီၢ် ဒီး တၢ်လဲၤထိၢ်လဲၤထိအဂီၢ် အံၤဒုးအိၢ်ထိၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ကီဖးဒိၢ်တ မံၤလၢ ကညီပှၤတဝၤသ့ၢ်တဖၢ်လၢအအိၢ်တၢ်လိၢ် ဖဲကိၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထိၢ်ကလံၤထံး အပူၤနှ့ၢ်လီၤ.သဝီဖိ သ့ၢ်တဖၢ်ဟ်ဖျါ ထိၢ်ဝဲ လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢအတၢ်ဟ်သးလၢ တၢ်တိၢ်ကျဲၤသ့ၢ်တဖၢ်အံၤအပူၤနှ့ၢ်ဘၢ်တၢ်သမၢကွံၢ်အီၤလၢ တၢ်တိၢ်ကျဲၤလၢတၢ် တိၢ်ဟ်ယၢ်အီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်တိၢ်ကျဲၤလၢတၢ်မၤကဲထိၢ်လိၢ်ထိၢ်အီၤ ဒီးတၢ်ဟ့ၢ်စ့အိၢ်လီးနှ့ၢ်အါတက့ၢ် တၢ်တဟ့ၢ်အီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၢ်အီၤတလၢ တပ့ၤ်ၤဘၢ်နှ့ၢ်လီၤ.တၢ်တိၢ်ကျဲၤသ့ၢ်တဖၢ်အံၤအါဒၢ်တက့ၢ် ကဲထိၢ်တၢ်ဘျုးတၢ်ဖြိၢ် စ့ၤကီးဖိမ့တမ့ၢ်တၢ်ဘၢ်ဘျုးတအိၢ်နီတမံၤ လၢလိၢ်ကဝီၤပှၤတဝၤဖိတဖၢ်အဂီၢ်ဘၢ်နှ့ၢ်လီၤ.မ့မ့ၢ်တခီကဲထိၢ်ကၢ့ၢတၢ်ဘၢ်ဒိဘၢ်ထံး လၢ တၢ်လုၢ်အိၢ်သးသမ့ၢ်အဂီၢ်ဒီး ခိၢ်ယၤၤနှ့ဆၢၢ်တဖၢ်နှ,ၢ်လီၤ. လံာ်ဘီးဘၢ်ရၤလီၤတဘ့ၢ်အံၤ အတၢ်ပညိၢ်တခီ မ့ၢ်ဝဲလၢ ကဒုးနဲၢ်ဖျါထိၢ်ဝဲသဝီဖိတဖအတၢ်ဟ်သးလၢတၢ်ဟံးဆူၢ်ဟီၢ်ခိၢ်ကပံာ်,အတၢ်ပိၢ်ထွဲ ထိၢ်အခံတဖၢ် ဒီးပှၤတဝၤအတၢ်မၤခီဆၢတဖၢ်ဖဲ ကိၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထိၢ်ကလံၤထံးအပူၤနှ့ၢ်လီၤ.

ဖဲ လါအ့ဖြၢ်ဉ ၂၇သီ ၂၀၁၄နံၢ်အနံၤနှ့ၢ်, သဝီဖိတဖၢ်လၢ ဒိဉ်ဖးခိၢ်ကိၢ်ဆၢ်, ဟ်ဖှိၢ်ထိၢ်သး လၢကဟ်ဖျါထိၢ်တၢ်ဘၢ်သးလၢ အထီဒါဝဲတၢ်ကတ့ထိၢ်ထံတမၢ်အသီတ ဖျၢ်ဖဲ ဒ့လီၤကျိပူၤနှ့ၢ်လီၤ. တၢ်တ့ထိၢ် ထိဘိၢ်ထံတမၢ်ဖဲ ဒံလီၤကျိပူၤအံၤ မၤဟး ဂီၤဝဲစံာ်ပျိသ့ၢ်တဖၢ် ခီဖျိလၢထံလုၢ်ဘၢတၢ် ဒီးတိၤစ့ၢ်ကီးလီၤဘၢကွံၢ်ဆူထံဖိလာ်နှ့ၢ်လီၤ. သဝီဖိသ့ၢ်တဖၢ်ဟူးဂဲၤဝဲလၢ ကပတုၢ်ကွံၢ်ဝဲတၢ်တ့ထိၢ် ထံတမၢ်အသီတဖျၢ်ဒီး တၢ်ကတ့နှ့ၢ်အဝဲသ့ၢ်တိၤအသီတဘိ လၢလိၢ်ကဝီၤဖိသ့ၢ်တဖၢ်ဟးထိၢ်ဟးလိၤလၢဟီၢ်ကဝီၤပူၤ ကညီဝဲအဂိၢ်နှ့ၢ်လီၤ.*(တၢ်ဂီၤ–KHRG)*

လံာ်ဘီးဘ၊်ရၤလီ၊တဘ့၊်အံၤ တၫ်ကစိ၊်ထ၊ဖှိ၊်ပ၊်ယှာ်အိ၊်ဝဲ၁ ဖဲ့ဘ့၊် လ၊အဘ၊်တၫ်ကွဲးအီ၊လ၊ KHRG ပျိပှၤပှၤထ၊တၫ် ကစိ၊်ဖိ တဖ၊် ဖဲ လါဒီ၊်စဲဘၫ၊် ၂၀၁၂ နံ၊်ဒီးလါ ယနူၤအါရံၤ ၂၀၁၅ နံ၊်အဘၫ၊်စၫၤနူ၊် လီ၊. လံာ်တၫ်ကစိ၊်သ့၊်တဖ၊်အံၤဟဲသ့ၢ်တၫ်လီၫ်လ၊ကညီအတၫ်ဟ်ပနီ၊် ကၫ်ရှ၊်နွံဘ့၊်လၫ်,ဖဲ ကညီကၫ်စဲ၊်ပှၤ လ၊အပ၊်ယှာ်စ့ၫ်ကီးဒီးတနီ၊သ ရံ၊်ကၫ်ခီ,မီၤကၫ်စဲ၊်ဒီး ပကိကၫ်ခီ တၫ်လၫ်တနီၤနူ၊်လီ၊.

ဖဲ တၫ်ပဲ၊်ထံ နီၤဖးဝဲ သဝီ ဖိ အတၫ်အှ၊် သးအ ဆၫကတၫ်, လံာ်ဘီးဘ၊်ရၤလီ၊တဘ့၊် အံၤ ဒုးနဲ၊်ဖျိထိ၊်ဝဲ တၫ်တၫ်ကျဲၤ ဖးဒိ၊် လွံၫ်ခါ (မံၤ)လ၊အဘ၊်ထွဲဒီး ၁)တၫ် သူ၊်ထိ၊်ဘ့ၢ်ထိ၊်တၫ် တၫ်ကျဲၤ, ပ၊်ယှာ်ဝဲဒ၊်ဒီး တၫ်တ့ကျဲ, တ့တၫ်ၤ, တ့ထံတမၫ် ဒီး တၫ်တၫ်ကျဲၤအဂုၤအဂၤတဖ၊်,၂) တၫ်ထုးထိ၊်ကွံၫ်ဟီ၊်လၫ် နှ့ဆၫ၊်တၫ်ထူး တၫ်တီၤ, ပ၊်ယှာ်ဝဲဒ၊်ဒီး တၫ်ခူ၊်ထူ, တၫ်ခူ၊် လၫ် ဒီး တၫ်ခူ၊်ဟီ၊်လၫ်ပနံၫ်အ ဂုၤအဂၤ ဒီးတၫ်ခူ၊်စၫ်ထးတ ဖ၊် ပ၊်ယှာ် စ့ၫ်ကီးဒီး တၫ်မၤသ့၊်, ၃) တၫ်မၤတၫ်သူ၊်တၫ်ဖျုး လ၊အဘ၊်ဃးဒီးတၫ်မၤပနံၫ်တၫ်ကၤ တၫ်တၫ်ကျဲၤ,အါတက့ၫ်ပ၊် ယှာ်ဝဲတၫ်သူ၊် ကီ၊် (ရီဘၫ၊်), သ့၊်ပဟံ၊်, သိထူ၊် ဒီး တၫ်ထူ၊် တၫ်ဘိ အဂုၤအဂၤတဖ၊်, ၄) တၫ်ဟံးနှ့ၫ်ဆူ၊်ဟီ၊်ခ၊်ကပ်ၫ်လ၊ သုးဖိ၊်စုကဝဲၤတဖ၊်လ၊ကသူဝဲလ၊သုးအဂီၫ်နှ၊်လီ၊.

သဝီဖိတဖ၊် တဲဖျိထိ၊်ဝဲတၫ်ဂ့ၫ်ကီအတၫ်ပိ၊်ထွဲဂီၫ်မှၫ်ဂီၫ်ပၤဟဲ ကဲထိ၊်အသးခီဖျိလ၊ တၫ်ဟံးဆူ၊်ဟီ၊်ခ၊်ကပ်ၫ်အယိ,အါတ ကၫ်တၫ်ဘ၊်ဒီလ၊အအိ၊်ဖျိဒီ၊်ကတၫ်တဖ၊်မှၫ်ဝဲ တၫ်လုၫ်အိ၊် သးသမူတၫ်ဂ့ၫ်ကီ, တၫ်မၤဘ၊်ဒီဘ၊်ထံးနှ့ဆၫ၊်ခ၊်ဃၫၤ, တၫ်ဘ၊် ဟးအိ၊်ကမှံ ဒီး တၫ်အိ၊်ဆူ၊်အိ၊်ခ္ဆအတၫ်ဂ့ၫ်ကီတဖ၊်နှ့၊်လီ၊. တၫ်ဂ့ၫ်ကီအတၫ်ပိ၊်ထွဲထိ၊်သးတဖ၊်အံၤ အါတက့ၫ် တခါဒီးတခါ နှ့၊်ပိ၊်ထိ၊်လိ၊်သးခံ ဒီး ဒုးအိ၊်ထိ၊်ဝဲတၫ်ကီတၫ်ခဲတဖ၊် လၫလီၫ် ကဝီၤပှၤတဝၫဖိတဖ၊်အဂီၫ်လီ၊. သဝီဖိတဖ၊် ဟ်ဖျိထိ၊်ဝဲလ၊ တၫ်ဟံးဆူ၊်ဟီ၊်ခ၊်ကပ်ၫ်အံၤကဲထိ၊်ဝဲ ကျိ၊်စ့တၫ်ဟဲနှ၊်စ့ၤ လီ၊,တၫ်ဖံးအိ၊်မၤအိ၊်လီၫ်လီၤမၫ်,ဒ်အမ့ၫ်ဟီ၊်ခ၊်ကပ်ၫ်လ၊အ ဘ၊်ဃးဒီးပှၤအါဂၤ, လ၊တၫ်ကမၤနှ့ၫ်ဝဲသ့၊်မှ၊် ဒီး တၫ်သူ၊်ထိ၊် အပိုးအလီတဖ၊်လီၤမၫ်ဝဲ,ထံလုၫ်ဘၫၤတၫ်လ၊အမၤဟးဂီၤကွံၫ် ဝဲ စံၫ်ပျိုဒီး ဆ၊်ဖိကီၫ်ဖိအိ၊်ဆ၊် လီၫ်သ့၊်တဖ၊်, ထံတၫ်ဘ၊် အၫၤဘ၊်သိ လၫအဒုးကဲထိ၊်ဝဲတၫ်သူကၫ့ၤထံတလၫၤတပ့ၫ်ၤ,ပ၊် ယှာ်စ့ၫ်ကီးဝဲ ဖံးဘ့၊်တၫ်ဆါဒီ၊်တၫ်ကသါယံးတၫ်ဆါသ့၊်တဖ၊်, ဟံ၊်ယီတအိ၊်လၫၤဒီ၊ တၫ်သုးလီၫ်သုးကျဲဆူတၫ်လီၫ်အဂၤလၫ မှၫ်ကျိၤဝဲၤကွၫ်တၫ်ဂ့ၫ်ကီအယိသ့၊်တဖ၊်နှ့၊်လီ၊.

သဝီဖိတဖ၊်ဟ်ဖျိထိ၊်ဝဲယူၤယူၤဖိးဖိးလၫ အဝဲသ့၊်တဖ၊်တၫ်တ ဟ့၊်ဒုးသ့၊်ညါဆိအဝဲသ့၊်လၫ တၫ်တၫ်ကျဲၤလၫတၫ်ဒုးလိ၊်ထိ၊် ဖးထိ၊်အီၤတဖ၊်ဘ၊်,တၫ်တဟ့၊်စ့ၫ်ကီးစ့အိ၊်လိးတဖ၊်လၫတၫ် ဟးဂီၤတဖ၊်အဂီၫ်ဘ၊်. ဒ်နှ၊်အသိးစ့ၫ်ကီး, ဖဲတၫ်မၤ တၫ် တၫ်ပိ၊်ဟ့၊်ကူ၊်သကိးတၫ်ကဲထိ၊်သးအလီၫ်နှ၊်,သဝီဖိတဖ၊် ဟ်ဖျိ ထိ၊်ဝဲလၫ အဝဲသ့၊်အတၫ်ဘ၊်ယိ၊်သ့၊်တဖ၊် ဘ၊်တၫ်သ မၫ်ကွံၫ် ဝဲမ့တမ့ၫ် အဝဲသ့၊်အတၫ်တၫ်ဘ၊်ပိ၊်ဟ့၊်ကူ၊်သကိးတၫ်တဖ၊်တၫ် တဒုးပ၊်ယှာ်အီၤဘ၊်နှ့၊်လီ၊. ဖဲတၫ်ဟ့၊်ဝဲ စ့အိ၊်လိးကဲထိ၊်သး အလီၫ်နှ့၊် ညီနှ၊်ဟ်ဖျိထိ၊်ဝဲလၫ တၫ်တဟ့၊်အဝဲသ့၊်လၫလၫပ့ၫ်ၤ ပ့ၫ်ၤ မ့တမ့ၫ် တၫ်တဟ့၊် အဝဲသ့၊်ဒ်း ဘ၊်နှ့၊်လီ၊. လၫတၫ်ဂ့ၫ်တ နီၤနီၤနှ့၊်, တၫ်တဟ့၊်အဝဲသ့၊်စ့အိ၊်လိးဘ၊်အမဲ၊်ညါ,သဝီ ဖိသ့၊်တဖ၊်ဘ၊်တၫ်မၤဆူ၊်အဝဲ သ့၊် လၫ အဝဲသ့၊်ကဘ၊်ပှၤကၫ့ၤ အဟီ၊်ခ၊်လၫအပှၤကလံၤဒိ၊်လၫပှၤလၫအဟံးဆူ၊်အဟီ၊် ခ၊်ကပ်ၫ်သ့၊်တဖ၊်အအိ၊် နှ့၊်လီ၊.

တၫ်မၤအၫမၤသီတဖ၊်မှၫ်ကဲထိ၊်သးသကှ၊်ဆးဒ အီ၊ လီၤဆီဝဲ ဘ၊်ဆ၊်, သဝီဖိတဖ၊် ဟ်ဖျိထိ၊်ဝဲလၫ အဝဲသ့၊် သူဝဲ တၫ်သ့ တၫ် ဘ၊်တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤဒီ၊ တၫ်ပ၊်ဖှ၊်မၤသကိးတၫ်သ့တၫ် ဘ၊်တဖ၊်လၫကဒီသဒၫဒီ၊ မၤစ့ၤလီၤ တၫ်ဘ၊်ဒီဘ၊် ထံးလၫ တၫ်တိ၊်ဂ်ကျဲၤတဖ၊်အယိ နှ့၊်လီၤ.သဝီ ဖိ သ့၊်တဖ၊်ပ၊် ဖျိထိ၊်တၫ်ဂ့ၫ်ဆူ၊ပှၤတဝၫ်ၫ်ခ၊်ထံးတၫ်ကရၫ်ကရိ တဖ၊် ဒီ၊ တၫ်ကစိ၊်သနှ့ တဖ၊်, တၫ်ဘ၊်ပိ၊်သကိးဝဲဒီ၊ပှၤဘ၊်မူဘ၊်ဒါ လၫအမၤတၫ်တိ၊်ကျဲၤတဖ၊်, အဝဲသ့၊်မၫ်နှ့ၫ်ဆိ၊်ခံဝဲကီၫ်ပယီၤ ပဒိ၊်ဒီ၊ကလုၫ်ဒူ၊် သုးဖိ၊်စုက ဝဲၤပှၤနှ့ၫ်စိနှ့ၫ်ကမီၤတဖ၊်, အဝဲ သ့၊်မၤနီ၊်မၤဃါကှၤဝဲ အဟီ၊်ခ၊် မ့တမ့ၫ် ပတံထိ၊်တၫ်ကအှ ကစ္ပါလၫအဖိုးသဲစးတဖ၊် လီၤ. လၫတၫ်နှ့၊်အမဲ၊်ညါ, ဖဲတၫ် ပ၊်ဖျိ ထိ ၊်တၫ်ကစိ ၊်သ့ ၊်တဖ၊်အံ ၊ အ ဆ ၊ ကတၫ်, KHRG ဒီ၊နှ့ၫ် အါထိ၊် ဘ၊်ဝဲတၫ်ဂ့ၫ်လၫသ ဝီဖိသ့၊် တဖ၊် သူ ဝဲ အ တၫ် သ့ တၫ် ဘ ၊် တ ဖ ၊် လ ၊ အ လီ ၊ ဆီ လီ ၊် အ သ း ဖဲပမ့ၫ်ထိ၊်သတြီ၊အီ၊ဒီ၊ လံာ်ဟ်ဖျိလၫအပှၤကွံၫ်ဖဲ လါ ယနူၤ အါရံၤ ၂၀၁၁ နံ၊် တုၤ လါနိ၊်ဝ့ဘၫ၊်၂၀၁၂ နံ၊်အခါနှ့၊်လီ၊.

လံာ်တၫ်ဟ်ဖျိ အတၫ်ဂ့ၫ်တၫ်ကျိၤမီၫ်ပှၤ်

လံာ်တၫ်ဟ်ဖျိ တဘ့၊်အံၤ အတၫ်ပညိ၊်မှၫ်ဝဲလၫ ကဟ်ဖျိထိ၊်ဝဲ သဝီဖိတဖ၊် အတၫ်ဟ်သူ၊်ပ၊်သးလၫ တၫ်ဟံးဆူ၊်ဟီ၊်ခ၊် ကပ်ၫ်ဒီ၊ အတၫ်ဘ၊်ထွဲလၫ ပှၤတဝၫအတၫ်မၤခီ၊ဆၫတဖ၊် ဖဲကီၫ် ပယီၤမှၫ်ထိ၊်ကလံၤထံးအပှၤနှ့၊်လီ၊. တၫ်ပညိ၊်အီၤလၫ ကဟ် ဖျိ ထိ၊်ဝဲ တၫ်မၤဒံးသးဆူညါတၫ်ဂ့ၫ်ကီလၫ အဒုးနဲ၊်ဖျိထိ၊်တ့ၫ် လံ တၫ်လၫအကဲထိ၊်အသးတဖ၊်, ဒီးဟ်ဖျိထိ၊်စ့ၫ်ကီး တၫ်ဂ့ၫ်ကီ အသီတဖ၊် လၫအကဟဲအိ၊်ဖျိထိ၊်ဝဲဒ၊်သဝီဖိ တဖ၊်အတၫ်အှ၊် အသး စးထိ၊်လၫ လါဒ၊်စဲဘၫ၊် ၂၀၁၂ နံ၊်အပှၤနှ့၊်လီ၊. တၫ်အှ၊် သးလၫတၫ်ဟ်ဖျိထိ၊်အီၤလၫ လံာ်ဘီးဘ၊်ရၤလီ၊တဘ့၊်အံၤအ ပှၤနှ့၊်, မှၫ်ဝဲတၫ် ဟဲခီဖျိသးလီၤလီၤ လၫသဝီဖိလၫ ကီၫ်ပယီၤ မှၫ်ထိ၊်ကလံၤထံးအပှၤ တဖ၊်အတၫ်ဘ၊်ကွၫ်ဆၫ၊်မဲ၊်အဖိခ၊် နှ့၊်လီ၊.

တၫ်ရၤလီၤ ဒုးသ့၊်ညါအီၤ မှၫ်ဒ်သိးကဟ်ဖျိထိ၊်ဝဲ တၫ်အကါ ဒ်၊်လၫ ထံလီၫ်ကီၫ်ပှၤ်ဒီ၊ ထံဂုၤကီၫ်ဂၤပှၤမၤဘ၊်ဒီတၫ်တဖ၊်လၫ ကနၫ်ပၫ်ဂ့ၤထိ၊် တၫ်ဘ၊်ဒီဘ၊်ထံးလၫ အဟဲကဲထိ၊်သး ခီဖျိ လၫတၫ်ဟံးဆူ၊်ဟီ၊်ခ၊်ကပ်ၫ်လၫ ပှၤအဝၫတဖ၊်အပှၤနှ့၊်လီ၊.

စးထိ၊်ဖဲ ၂၀၁၂ နံ၊်ဲ တၫ်မၤတၫ်ပတ့ၫ်တၫ်ခးပတြီ၊ဝံၤအလီၫ်ခံနှ့၊် တၫ်မၤပယ်ဲ ပှၤဂ့ၫ်ဝီခွဲးယာ်သ့၊်တဖ၊်လၫ ကီၫ်ပယီၤ မှၫ်ထိ၊်က လံၤထံးအပှၤ မှ့ၫ်ဆီတလဲအသးဘ၊်ဆ၊်သနၫ်ကှ တၫ်ဟံးဆူ၊် ဟီ၊်ခ၊်ကပ်ၫ်အံၤ မှ့ၫ်တ့ၫ်ဝဲ တၫ်လၫအဒုးအိ၊် ထိ၊်တၫ်သးအှုးအ ဂံၫ်ခ၊်ထံးတခါ ဖဲတၫ်ဘ၊်ဂံၫ်ဂ့ၫ်အဆၫကတၫ်ၫ် ဒီ၊ကဆဲးမၤဒ်းအ သး ဒီ၊ တၫ်အံၤမှ့ၫ်ဝဲတၫ်အကါဒ်၊်တခါလၫ တၫ်ကပၫၤယာ်တၫ်မှ၊် တၫ်ခူ၊် လၫအဂၫ်အကျၫ လၫဟီ၊်ကဝီၤပှၤ နှ့၊်လီ၊. လၫတၫ်မၤ လီၤတံၫ်ကၫ့ၤ တၫ်ပၫဘ၊် ဟီ၊်ခ၊်တၫ်ခွဲးတၫ်ယာ်တဖ၊် ဒီ၊ တၫ်ဟံး ဆူ၊် ဟီ၊်ခ၊်ကပ်ၫ်တၫ်ဂ့ၫ်တဖ၊်အံၤ ဘ၊်တၫ်ဟ်ဖျိထိ၊်တၫ်ဂ့ၫ် လၫ အပ၊်ယှာ်လၫ ခါဆူညါ တၫ်အၫ၊်လီၤအီလီၤ တခါဂ့ၤ တခါဂ့ၤ လၫ ကီၫ်ပယီၤပဒိ၊်ဒီ၊ KNU (ခ့၊်ဇဲ၊်ယူ၊်) ကမၤဝဲအပှၤ လၫတၫ် နှ့၊်အယိ မှ၊်တၫ် အကါဒ်၊် လၫတၫ်ဒ်သဒၫ ဒီ၊တၫ်မၤ ဂ့ၤထိ၊်ပှၤဂ့ၫ် ဝီခွဲးယာ်တဖ၊်လၫ ကီၫ်ပယီၤမှၫ်ထိ၊်ကလံၤထံးအပှၤအံၤနှ့လီၤ.

ကညီထံဆၢကၢ်ဆၢလၢ ပှၤလၢ်ကဝီၤဖိ ဟ်ပနှဉ်ဝဲဒီး ကၢ်ပယီၤပဒိုဉ်ဟ်ပနှဉ်ဝဲ

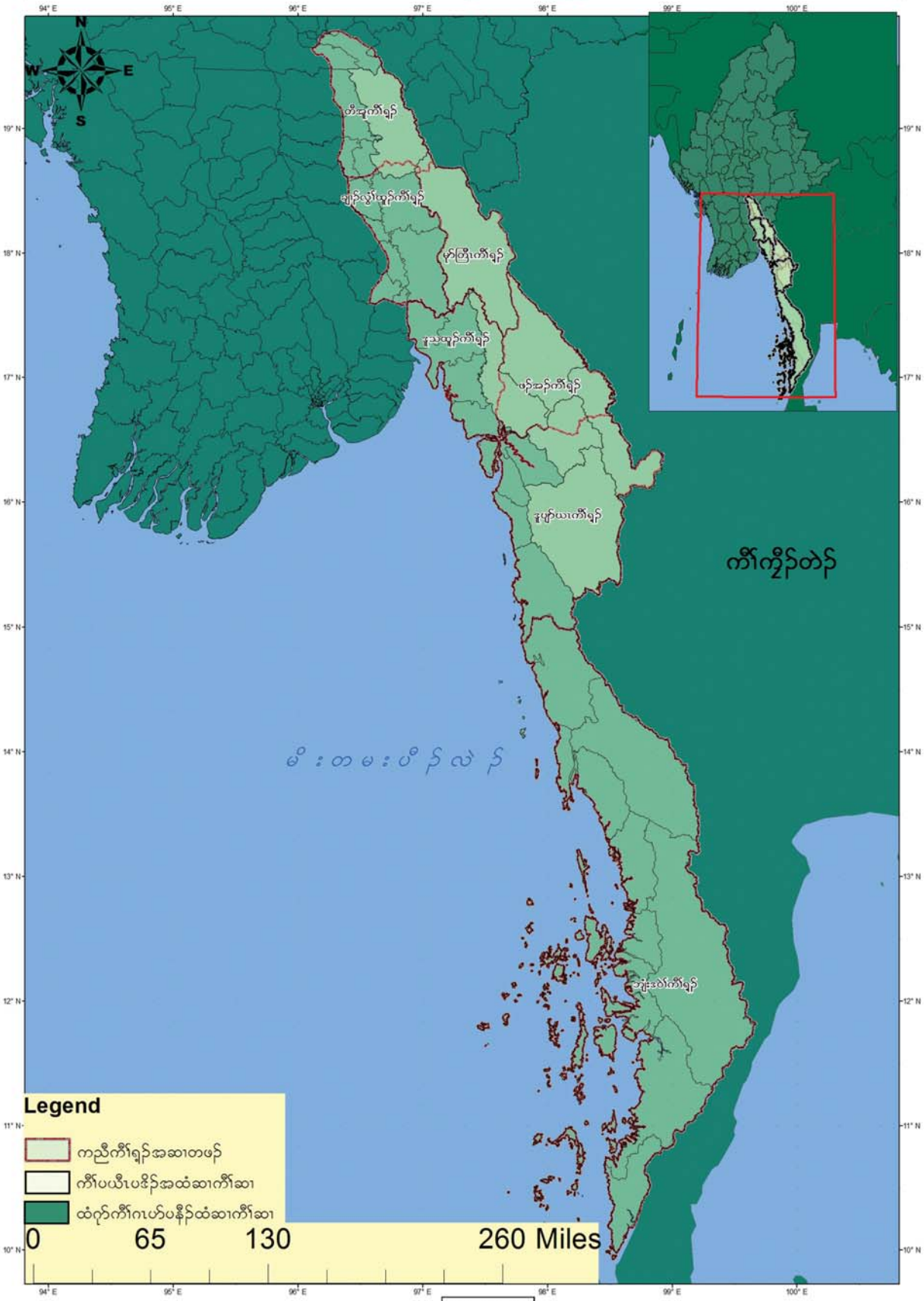

KHRG

တၫ်ဂ့ၢ်တၫ်ကျိၤလီ၊တံၫ်လီ၊ဆဲးလ၊တၫ်ဃုထံၫ် သ့ၫ်ညါအီ၊တဖၫ်

ဂံၫ်ခီၫ်ထံးတၫ်သူၫ်ထိၫ်ဘ့ၢ်ထိၫ်တၫ်တိၫ်ကျဲၤတဖၫ်

- စးထိၫ်လ၊ လါဒံၫ်စဲဘ၊ၫ် ၂၀၁၂နံၫ်အပူ၊နၫ့ၫ် တၫ်ဟံးဆူၫ်ဟိၫ်ခိၫ်ကပံာ်လ၊ တၫ်တ့ထိၫ်ဝဲ ကျဲမ့ၢ်တဖၫ် လ၊အပၫ်ယာ်ကိၢ်အ့ၢ်ရၢၫ်ကျဲမ့ၢ်ဖးဒိၫ်အံ၊,ဘၫ်တၫ် သ့ၫ်ညါအီ၊ခီဖျိလ၊သ ဝိဖိအတၫ်အုၫ်သး ဒ်အမ့ၢ် တၫ်ဂ့ၢ်ကီအရ့ဒိၫ်တမံ၊လ၊ အဟဲအိၫ် ဖျါထိၫ်ဝဲနၫ့ၫ်လီ၊. တၫ်ဂ့ၢ်ကီအံ၊ ပထံၫ်ဘၫ်အီ၊လီ၊ဆိဒၫ်တၫ် ဖဲ နူပျၫ်ယာ်ကိၢ်ရၫ်ပူ၊ဒီး မ့ၢ်စ့ၢ်ကီး တၫ်လိၢ်လ၊ KHRG ဒီးန့ၢ်ဘၫ် တၫ်ကစိၫ် အါမးလ၊အဘၫ်ဃးဒီး တၫ်သ့ၫ်တဖၫ်အံ၊ စးထိၫ်လ၊ လါဒံၫ်စဲဘ၊ၫ် ၂၀၁၂ နံၫ် တူ၊ လါ ယနူ၊အါရံ၊ ၂၀၁၅ နံၫ်အတိၢ်ပူ၊နၫ့ၫ်လီ၊.

- တၫ်ဟံးဆူၫ်ဟိၫ်ခိၫ်ကပံာ် လ၊တၫ်ကမ၊ ထံဂံၢ်သဟိၫ်ထံတမၢ် အဂိၢ်အံ၊ တဆိတ့ၢ်ဘၫ် ဒီးမ့ၢ်ဝဲ တၫ်ဂ့ၢ်လ၊ အလီ၊ဘၫ်ယိၫ်ဝဲနးနးကလာ် လ၊သဝိဖိတဖၫ် လ၊အအိၫ်ဖဂိၢ်ပယီ၊မ့ၢ်ထိၫ်ကလံ၊ထံးအပူ၊ နၫ့ၫ်လီ၊. တၫ်အံ၊ မ့ၢ်ဝဲသဝိဖိတဖၫ် အတၫ်ဘၫ်ယိၫ်ဘၫ်ဘ့ၢ် လ၊ တၫ်ဟံးဆူၫ်ဟိၫ်ခိၫ်အံ၊ ခါဆူညါလ၊ အကဲထိၫ်သးသ့ မ့တမ့ၢ် တၫ်မ၊ဟးဂီ၊ကွံၫ် ဟိၫ်ခိၫ်လိၢ်ခီဖျိ လ၊ထံလုၢ်ဘ၊ကွံၫ်အီ၊ တနံၫ်ဘၫ်တနံၫ် လ၊ပှ၊လ၊အ အိၫ်ဘူးဒီး ထံတိၫ်ကီ၊လိၢ် သ့ၫ်တဖၫ်နၫ့ၫ်လီ၊. တၫ်ဘၫ်ယိၫ်ဘၫ်ဘ့ၢ်တဖၫ်အံ၊ ဘၫ်တၫ်ဟ်ဖျါထိၫ်အီ၊ လီ၊ဆိဒၫ်တၫ် သဝိဖိတဖၫ် လ၊အအိၫ်ဘူးဒီး တၫ်လိၢ်လ၊တၫ်ကတ့ထိၫ်ဝဲ ဟၫ်ကဲ့ ထံတမၢ်အလိၢ်နၫ့ၫ်လီ၊.

> *"ဖဲတၫ်ကိးတၫ်အိၫ်ဖ့ၢ်ၫ်အဆ၊ကတိၢ်အဝဲသ့ၫ်စံးဝဲလ၊တၫ်ဘ့ၢ်ထိၫ်အီ၊မ့ၢ်ဝံ၊ဒီးအဝဲသ့ၫ်ကဟ့ၫ်လီ၊ပှ၊မ့ၢ်အ့ၢ်အါနၫ့ၫ်အနၫ့ၢ်ပကနၫ့ၢ်ဘၫ်တၫ်ဘ့ၢ်ပှုးတၫ်ဖ့ၢ်ၫ်လ၊ပတၫ်အိၫ်မ့ၢ်အိၫ်ဂဲ၊ပတိၢ်ကထိထိၫ်လီ၊.တၫ်လိၢ်လ၊ထံလုၢ်ဘ၊အီ၊အလိၢ်သ့ၫ်တဖၫ်ပှ၊ကဟ့ၫ်ကဲ့၊ အပ့၊ကလံ၊လ၊အတၫ်လီ၊မၢ်တဖၫ်နၫ့ၫ်လီ၊.ဒ်နၫ့ၫ်အသိးစ့ၢ်ကီးအဝဲသ့ၫ်စံးဝဲလ၊ပှ၊လ၊အဟံၫ်လီ၊မၢ်သ့ၫ်တဖၫ်ဘၫ်သုးကွံၫ်အလိၢ်ဆူပကိဟိၫ်ကဝိ၊အပူ၊ လ၊တၫ်နၫ့ၫ်အယိကဲထိၫ်ဝဲတၫ်ဂ့ၢ်ကီအဒိၫ်အမ့ၢ်တခါ လ၊ပဂီၢ်လ၊ပကသုးလီၢ်သုးကျဲဆူတၫ်လီၢ်အဂ၊နၫ့ၫ်လီ၊.တၫ်ဂ့ၢ်ကီဒုတအိၫ်ထိၫ်ဒံ့ၫ်ဘၫ်,လ၊တၫ်နၫ့ၫ်အယိပအိၫ်ဒံ့ၫ်တၫ်ဒ်အံ၊လီ၊."*

> စီ၊ ဒ---,(ခ့ါ, ၅၃နံၫ်), ညဝ---
> သဝိ,ဘ့သိၫ်ကီၢ်ဆၫ်,ဖၫ်ပူၫ်ကီၢ်ရ့ၫ်
> (တၫ်ကဲထိၫ်သးတၫ်ပာ်ဖျါဒီးန့ၢ်ဘၫ်အီ၊
> ဖဲ လါယူ၊လ,ံ ၂၀၁၃)

တၫ်ဂီ၊တဘ့ၫ်အံ၊ ဟ်ဖျါထိၫ်ဝဲစံၫ်ပိုတဘ့ၫ်ဖဲထိဝၫ်လီ၊ သဝီ,ကီးတရံးကိၢ်ဆၫ် အပူ၊နၫ့ၫ်လီ၊. လ၊အပူ၊ကွံၫ်နၫ့ၫ်, သ့လ့၊ခီပနံၫ် တ့ဝဲ ကျဲလီ၊လီ၊ ဖဲစံၫ်အဝဲအံ၊အပူ၊ဒီး ကျဲအံ၊ဘၫ်တၫ်ကၫ့၊တ့ကဒီးအီ၊ အသိတဘ့ၫ်ဒီး ပှ၊မ၊တၫ်ဖိတဖၫ် ကးတံာ် ကွံၫ်ဝဲထံဘိကျိၤအယိထံထိၫ်ဘ၊ကွံၫ်ဝဲစံၫ်ပျိအံ၊နၫ့ၫ်လီ၊. *(တၫ်ဂီ၊– KHRG)*

- တၫ်ဘၫ်ဒ်ဘၫ်ထံးအလ၊ကဲထိၫ်သးအဒ်ၫ်ကတၢ်ၫ်ခီဖျိလ၊ဂံၫ်ခီထံးတၫ်သူထိၫ်ဘ့ၢ်ထိၫ်တၫ်တိၫ်ကျဲၤတဖၫ်နၫ့ၫ် ပၫ်ဃုၫ်ဝဲ တၫ်မ၊ဟး ဂီ၊ကွံၫ်ဝဲ သဝိဖိတၫ်လုၢ်အိၫ်သးသမူအကျဲ ဒီးနၫ့ဆ၊ၫ်ခိၫ်ဃ၊၊ တဖၫ်နၫ့ၫ်လီ၊. လ၊တၫ်တိၫ်ကျဲၤလ၊အဒ်ၫ် တဖၫ်အဂိၢ် နၫ့ၫ်, စံၫ်ပျိ ဒီးကျိးတဖၫ်ဘၫ်တၫ် ပညိၫ်အီ၊ လ၊တၫ်ကတ့ဝဲ ကျဲနၫ့ၫ်လီ၊. မ့မ့ၢ်ထံလုၢ်ဘ၊တၫ်လ၊ထံတမၢ် အံ၊တခီ မ၊ဟးဂီ၊ကွံၫ်ဝဲ လိၢ်ကဝီ၊နၫ့ ဆ၊ၫ်ခိၫ် ဃ၊၊တဖၫ်ဖဲ ကညီကိၢ်စဲၫ်အပူ၊နၫ့ၫ်လီ၊.

- လ၊တၫ်ဟ့ၫ်စ့အိၫ်လီးဒီး တၫ်ထံၫ်လိၫ်တ၊ၫ်ပိၫ်သကိးလ၊ အတလ၊တပ့၊ဘၫ်အံ၊ ဟ်ဖျါထိၫ်ဝဲဒၫ် တၫ်ဂ့ၢ်ကီလ၊အကကဲထိၫ်သး လ၊ပထံၫ်သ့ၫ်ညါအီ၊ လ၊ခါဆူမဲာ်ညါနၫ့ၫ်လီ၊. ဖဲတၫ်ပာ်ဖျါထိၫ်ဝဲ လ၊တၫ်ကဟ့ၫ်စ့ အိၫ်လီးအခါနၫ့ၫ်, သဝီဖိသ့ၫ်တဖၫ်ဘၫ်တၫ်ဟ့ၫ်အဝဲသ့ၫ်တဆံးတ ကၫ့ၢ် မ့တမ့ၢ် အဝဲ သ့ၫ် ဘၫ်အိၫ်ခိးဒံးဒၫ် တၫ်ဆ၊ကတိၢ် ဖဲလဲၫ် လ၊ တၫ်ကဟဲာ်ဟ့ၫ်အဝဲသ့ၫ်ကျိၫ်စ့နၫ့ၫ်လီ၊. ဖဲတၫ်ထံၫ်လိၫ်တ၊ၫ်ပိၫ်ကဲထိၫ်သးအလိၢ် နၫ့ၫ်, အါဒၫ်တကၫ့ၢ် သဝိဖိမ့ၢ်တဟ့ၫ်တၫ်ပျဲဒၫ်လဲာ် ဂံၫ်ခီၫ်ထံးတၫ်သူၫ်ထိၫ်ဘ့ၢ်ထိၫ်တၫ်တိၫ်ကျဲၤတဖၫ် ကဆဲးမ၊အသးဒ် အဝဲသ့ၫ်တၫ်ရဲၫ် တၫ်ကျဲၤအိၫ်ဟ်ဝဲအသိး ဒီး ကဲထိၫ်ဝဲတၫ်ဂ့ၢ်ကီ လ၊ အကပိာ်ထ့ဲထိၫ်သးဒီးတၫ်မ၊ဘၫ်ဒ်ပှ၊ဂ့ၢ်ဝိခ္ခဲးယာ်ဒ်ၫ်ဒ်ၫ်မ့ၢ်မ့ၢ်နၫ့ၫ်လီ၊.

တၫ်ထုးထိၫ်ကွံၫ် ဟိၫ်လာ်နၫ့ဆ၊ၫ် တၫ်ထူးတၫ်တီ၊

- တၫ်ခ့ၫ်ထူတဖၫ် ပသ့ၫ်ညါဘၫ်လ၊ အဟဲအါထိၫ်ဝဲ ဒ်အမ့ၢ် တၫ်ထုးထိၫ်ကွံၫ် ဟိၫ်လာ်နၫ့ဆ၊ၫ်တၫ်ထူးတၫ်တီ၊တၫ်တိၫ်ကျဲၤ အကျါတခါ ဒီးမ့ၢ်တၫ်ကဲထိၫ်သးအါကတၢ်ၫ် လ၊အဒုးအိၫ်ထိၫ်ဝဲ တၫ်ဟံးဆူၫ်ဟိၫ်ခိၫ်ကပံာ် ဒီးတၫ်အံ၊ ပထံၫ်သ့ၫ်ညါဘၫ်အီ၊ လီ၊လီ၊ဆိဆိ ဖဲ ဒ့ဲၫ်လိ ကိၫ်ဆၫ်, ဖၫ်ပူၫ်ကီၢ်ရ့ၫ် အပူ၊နၫ့ၫ်လီ၊.

- သဝိဖိတဖၫ် ပာ်ဖျါထိၫ်ဝဲလ၊ တၫ်ထုးထိၫ်ကွံၫ်ဟိၫ်လာ်နၫ့ဆ၊ၫ်တၫ်ထူးတၫ်တီ၊တၫ်တိၫ်ကျဲၤ, လီ၊ဆိဒၫ်တၫ် တၫ်ခ့ၫ်ထူ

တၢ်ဂီၤလၢအစုဉ်တဘ့ဉ်အံၤဘဉ်တၢ်ဒိန့်၊အီၤဖဲ လါယနူၤအါရံၤ ၃၁ သီ ၂၀၁၃ နံ့ဉ် ဒီးမ့ၢ်ဝဲတၢ်ရူဉ်ထူလီၢ်တတီၤ ဖဲ ဘီဗီထဉ်သဝီ, ဘံလ့ကီၢ်ဆဉ်, ဒူသထူဉ် ကီၢ်ရှဉ်အပူၤနှဉ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤပာ်ဖျါထိဉ်ဝဲ တၢ်ရူဉ်ထူအမဲဉ်ဖံးခိဉ် ဒီးလၢဟီဉ်ခိဉ်အဖီလာ်တခီမ့ၢ်ဝဲ ထံစ့ၢ်ထိဉ်အလီၢ်ဒီးတၢ်ရှဉ်ထူအပူၤနှဉ်လီၤ. တၢ်ဂီၤ လၢစုထွဲတဘ့ဉ်အံၤ ဘဉ်တၢ်ဒိန့်၊အီၤဖဲ လါ အ့ဖြှဉ် ၂၂သီ ၂၀၁၃ နံ့ဉ် ဖဲ ချၢဉ် လ့ၢ်ထူဉ်ကီၢ်ရှဉ် အပူၤနှဉ်လီၤ. လၢတၢ်ဂီၤပူၤအံၤမ့ၢ်ဝဲ အ့ယဲထိ ခီပနံ့ဉ် ပ့ၢပာ်ဝဲ သ့ဉ်တဖဉ် လၢ လၢၢ်ဒိဉ် ဒီးမူ ကီၢ်ဆဉ်အပူၤ လီၤ. ပ့ၢလီၢ်ကဝီၤဖိသ့ဉ်တဖဉ် ဂုဉ်ကျဲးစားတြီဃာ်တ့ၢ်ဝဲ သ့ဉ်တဖဉ်အံၤနှဉ်လီၤ.*(တၢ်ဂီၤ–KHRG)*

အံၤ ကဲထိဉ်ဝဲ တၢ်မၤဟးဂီၤနူ့ဆၢဉ်ခိဉ်ယၢၢ ဒိဉ်ဒိဉ်မ့ၢ်မ့ၢ်, ပဉ်ယှာ်ဒီးတၢ်သူဝဲ ဂၢ်စုဉ်ကသံဉ်တဖဉ် ဒီးပျဲလီၤဝဲ ဆူထံကျိ ပူၤ ဒီး ဟိဉ်ခိဉ်လာ်သ့ဉ်တဖဉ် အိဉ်ဝဲစ့ၢ်ကီးနှဉ်လီၤ. လၢတၢ် လု၊အိဉ်သးသမူအကျဲအဂီ၊ဒ်သဝီဖိတဖဉ် ဒီးသနူ၊ထိဉ်အ သးလၢ ခိဉ်ယၢၢနူ့ဆၢဉ်အသိး, ခီဖျိလၢနူ့ဆၢဉ်ခိဉ်ယၢၢဟး ဂီၤဝဲအယိ တၢ်လု၊အိဉ်သးသမူအကျဲလၢအဝဲသ့ဉ်အဂီ၊ ကဲ ထိ ဉ် ကၢ့ ၊ တၢ် ဂ့ ၊ ် ကီ , ဘ ဉ် မ ၊ အီ ဉ် ကၢ့ ၊ တၢ် တ ကူ တ လၢလၢၢဘဉ် နှဉ်လီၤ.

> *"ခီဖျိလၢပှၤရှဉ်ထူသ့ဉ်တဖဉ်သူဝဲဒဉ် ဂၢ်စုဉ်ကသံဉ်အါ အါဂီ၊ဂီ၊အယိပသူထံလၢထံကျိပူၤလၢပကလု၊ဒီးအီ အီၤအဂီ၊တဘူဉ်လၢၢဘဉ်.ပဘဉ်ယိဉ်လၢကွဲကဲထိဉ် တၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢပဂီ၊သ့ဉ်သ့ဉ်နှဉ်လီၤ."*
> ဟိဉ်ကဝီၤတၢ်ပာ်ဖျါ ဘဉ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢ KHRG ပှၤထၢ တၢ်ကစီဉ်ဖိ, ဒ့ဒ်ဉ်လိကီၢ်ဆဉ်,ဖဉ်ပူဉ် ကီၢ်ရှဉ်, ကလံၤ စိး ကညီကီၢ်စဲဉ် (ဒီးနှ့ၢ်ဘဉ်အီၤဖဲလါ ယူၤ,၂၀၁၄)

- သဝီဖိသ့ဉ်တဖဉ် ပာ်ဖျါထိဉ်ဝဲလၢ အါတက့ၢ် ကီၢ်ပယီၤနီ၊ တဂၤ ခီပနံ့ဉ်တဖဉ် ဒီးပှၤဒိဉ်ကျိဉ်ဒိဉ်စ့ဉ်တဖဉ် မ့ၢ်ဝဲ ပှၤမၤအၢ မၤသီတၢ် အခိဉ်သ့ဉ် လၢအဘဉ်ယးဒီး တၢ်ဟံးဆူဉ်ဟိဉ် ခိဉ်ကပံာ် လၢတၢ်ထုးထိဉ်ကွံာ်ဟိဉ်လာ်နှ့ဆၢဉ်တၢ်ထူးတၢ် တီၤတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖဉ်လီၤ. ဒီးအဝဲသ့ဉ်တဖဉ် ညီနှ၊်ကူဉ် ထိဉ်ရူသူဉ်သကိုးတၢ်ဒီး သုးဖိဉ်စုကဝဲၤတဖဉ် ဒီးကီၢ်ပယီၤပ ဒိဉ်ပှၤနှ၊်စိန့်၊်ကမီၤတဖဉ် နှဉ်လီၤ.

- တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအါတက့ၢ်နှဉ်, သဝီဖိတဖဉ်ပာ်ဖျါထိဉ်ဝဲလၢ တၢ်ဟ့ဉ်လီၤဝဲ စ့အိဉ်လိုးအိဉ်ဝဲ တဆံးတက့ၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်တ ဟ့ဉ်လီၤ စ့အိဉ်လိုးနီတမံၤ လၢဟီဉ်ခိဉ် လၢတၢ်ဟံးဆူဉ်နှ၊် အီၤအဂီ၊ ဘဉ်တဖဉ် နှဉ်လီၤ. ဒီးပာ်ဖျါထိဉ်စ့ၢ်ကီးဝဲလၢ တၢ် မၤဝဲတၢ်တၢဉ်ပိဉ်ဟ့ဉ်ကူဉ် သကိုးတၢ်ဒီး သဝီဖိတဖဉ်လၢ တချုးဒံးတၢ်ဟံးဆူဉ်ဟိဉ်ခိဉ်ကပံာ်နှဉ် အိဉ်ထဲစ့ၢ်ကီးဘျီ ဒိၤလီၤ. အဒိတခါနှဉ်, သဝီဖိတဖဉ်ပာ်ဖျါထိဉ်ဝဲဒဉ်လၢ တၢ်မၤဆူဉ်အဝဲသ့ လၢကဆဲးလီၤအစုမု၊်ကျၢ၊်ဆူလံာ် တၢ်အၢဉ်လီၤအီလီၤအပူၤ လၢကဟ့ဉ်ယဉ်ကွံာ် ဝဲအဟိဉ် ခိဉ်လီ၊ နှဉ်လီၤ.

တၢ်သူဉ်တၢ်ဖျုး အတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖဉ်

- တၢ်သူဉ်ကိဉ်(ရီဘၢဉ်)အံၤ ဘဉ်တၢ်သ့ဉ်ညါအီၤ ဒ်အမ့ၢ် တၢ် ဟံးဆူဉ်ဟိဉ်ခိဉ်ကပံာ် အခိဉ်သ့ဉ်တခါ လၢတၢ်ကမၤဝဲတၢ် သူဉ်တၢ်ဖျုး အတၢ်တိာ်ကျဲၤအဂီ၊်နှဉ်လီၤ. ဒ်လဲဉ်ဂ့ၤဒ်လဲဉ်ဂ့ၤ တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိ ဒ်အမ့ၢ် သ့ဉ်ပဟံဉ်,သဲးထူဉ်ဒီး တၢ်သူဉ် မၤအံး တၢ်သူဉ်တၢ်ဖျုး တဖဉ် ပဉ်ယှာ်ဝဲစ့ၢ်ကီး နှဉ်လီၤ.

- ပှၤလၢ အဟံးဆူဉ်ဟိဉ်ခိဉ်ကပံာ် လၢအမၤတၢ်သူဉ်တၢ်ဖျုးတၢ် တိာ်ကျဲၤအခိဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်တဖဉ်မ့ၢ်ဝ`ကီၢ်ပယီၤပဒိဉ်, ကညီ သုးခိးကီၢ်ဆၢ ဒီး လီၢ်ကဝီၤပှၤမၤသကိုးတၢ်တဖဉ် နှဉ်လီၤ. ဒ်နှဉ်အသိးစ့ၢ်ကီး ထံကီၢ်ပဒိဉ်သုး, ပှၤလၢအဆိဉ်ထွဲမၤစၢၢ ပဒိဉ်သုးသ့ဉ်တဖဉ်, သုးဖိဉ်စုကဝဲအဂၤဒီး ပှၤကူဉ်လဲၤ မၤကၤတၢ်ဖိ လၢအသးစဲ သ့ဉ်တဖဉ်နှဉ် ပထံဉ်ဘဉ်စ့ၢ်ကီး အတၢ်ကူဉ်ထိဉ်ရူသူဉ် အတၢ်မၤသး သ့ဉ်တဖဉ်ဒံး လၢကီၢ် ပယီၤ မ့ၢ်ထိဉ်ကလံၤထံးအပူၤဒံးနှဉ်လီၤ.

> *"ပှၤဖိဉ်ဖိမ့ၢ်ဆူဉ်မ့ၢ်ဂီၤလၢအစံာ်လီၢ်တအိဉ်လၢအမၤအိဉ် ခုးသ့ဉ်တဖဉ် လၢအဝဲသ့ဉ်ဂီၢ်ကသူဉ်အိဉ်ဖျုးအိဉ်တၢ်လီၢ်တ အိဉ်လၢၢဘဉ်နှဉ်ပစံးသ့ဝဲလီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်လၢသုးပှၤပၢတၢ် အိဉ်ဝဲအါဖုလၢလီၢ်ကဝီၤအပူၤဒီးပှၤသုးဖိဒီးသဝီဖိတ နီ၊ မၤသကိုးတၢ်ဒီးဆါလီၤအိဉ်ကွံာ်ဟိဉ်ခိဉ်ဆူပှၤဒိဉ်ကျိဉ် ဒိဉ်စ့အအိဉ် လၢအအိဉ်လၢ တၢ်လီၢ်အ ဂၤဒီး ပှၤဒိဉ်ကျိဉ် ဒ်ဉ်စ့သ့ဉ်တဖဉ်သူဉ်လီၤကှၤရီဘၢဉ်အယိလီၤ."*
> ဟိဉ်ကဝီၤတၢ်ပာ်ဖျါဘဉ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢ KHRG ပှၤထၢတၢ်စိဉ်ဖိ,ကြ၊်တုကီၢ်ဆဉ်, ဒူပျဉ်ယဉ်ကီၢ်ရှဉ်–ကလံၤထံးကညီကီၢ် စဲဉ် (ဒီးနှ့ဉ်ဘဉ်အီၤဖဲလါဖ့ၤတြ၊ၤအါရံၤ, ၂၀၁၄)

- တၢ်ဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢ အဖျိဒိၣ်ကတၢၢ် ဒ်အဘၣ်တၢ်ဟံးဆူၣ်အီၤ လၢပှၤနိၣ်တဂၤပၢဘၣ်အဟီၣ်ခိၣ်မ့ၢ် ဂ့ၤ,ဟီၣ်ခိၣ်လၢ ပှၤအါဂၤပၢဘၣ်အီၤတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ နၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်လၢ ပှၤအါဂၤပၢဘၣ်အီၤတဖၣ် ပဒိၣ်ကိုးဝဲ လၢလုၢ်လၢ်ဆဲးလၢတၢ်သူဟီၣ်ခိၣ်သနၣ်ဒီး သ့ၣ်ပှၢ်ပျုၤကွီၤတဖၣ် နၣ်လီၤ. တၢ်လီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အါဒၣ်တက့ၢ်အဝဲသ့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ်ပနိၣ်ကၢ့ၤအီၤ လၢဟီၣ်ခိၣ်လၢတၢ်တသူဘၣ်အီၤဒံးဘၣ်နၣ်လီၤ.

- ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်လၢ အဘၣ်တၢ်ဟံးဆူၣ်အီၤလၢ တၢ်သူၣ်တၢ်ဖျးအတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖၣ်အံၤ တၢ် ဂ့ၢ်ကီလၢ အပိာ်ထွဲထိၣ် အခံအဒိၣ်ကတၢၢ်လၢ သဝီဖိအဂီၢ် မ့ၢ်ဝဲ တၢ်လုၢ်အိၣ်နိၢ်ခိ သးသမူတၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်နၣ်လီၤ.ဒ်အမ့ၢ်သ့ၣ်မုၣ်ယိၣ် ဝၣ်လၢသဝီဖိ ကယုအဂီၢ် အလီၢ်စ့ၤလီၤဝဲဒီး တၢ်သူၣ်ထိၣ် အပီးအလီ လီၤစ့ၤကွံာ်ဝဲ ခီဖျိလၢတၢ်ဟံးဆူၣ်ဝဲဟီၣ်ခိၣ်လီၢ် လၢပှၤအါဂၤပၢဘၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ် အလီၢ်အယိနၣ်လီၤ.တၢ်ဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒ်အံၤ ပသ့ၣ်ညါ ဘၣ်အီၤလၢ အမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢ အကဟဲကဲထိၣ်သးအသီတကလုာ် ဖဲတၢ်ကွဲးလံာ် တၢ်ဟ်ဖျါ တဘ့ၣ်အံၤအဆၢကတိၢ် နၣ်လီၤ.

သုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

- သုးတၢ်ဟံးနၣ်ဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်အံၤ အတၢ်ပညိၣ်ပၣ်ယုာ်ဝဲ ဒီး တၢ်သူၣ်ထိၣ်ဆီလီၤသုးကလၢၤအသီ, ဘီဂ့ၢ် ထိၣ်ကၢ့ၤသုးကလၢၤလၢအအိၣ်သူၣ်လီၤတ့ၢ်လံအသးသ့ၣ်တဖၣ်,ဘီ့ထိၣ် ဟံၣ်ယီလၢသုးဟံၣ်ဖိယီဖိအဂီၢ် သူစ့ၢ်ကီး ဟီၣ်ခိၣ်အံၤလၢ တၢ်မၢပနံၣ်တၢ်ကၢအဂီၢ် ဒ်သိးကမၢစၢၤဝဲ သုးအတၢ်ဟူးတၢ် ဂဲၤတဖၣ် စ့ၢ်ကီးနၣ်လီၤ.

> *"ပဖံးတၢ်မၢတၢ်လၢ ပကစၢ်ကရၢၢ်ပှၤတသ့လၢၤဘၣ်.ပမ့ၢ်လဲၤလၢပကျီးပှၤဒီး ပဘၣ်ယိၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်က ခးပှၤသ့ၣ်သ့ၣ်ဒါ....အဝဲသ့ၣ်သူၣ်ထိၣ်ဟံၣ်ယီလၢ ကညီတၢ်မှာ်တၢ် ခုၣ်အသုးမ့ၢ်ဒိၣ်အဂီၢ်လီၤ.ပမၢအိၣ်ကၢ့ၤတၢ်လၢ ပဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်တသ့လၢၤဘၣ်.ပဝဲဒၣ်ပှၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်အိၣ်ဒၣ်လၢတၢ်ပျုၤတၢ်ဖုးအပှၤဒီး လီၤ.*
> မီၤက---,(ပိၣ်ခွါ, ၄၂နံၣ်), ခ---သဝီ, ကီးတရုံးကိၢ်ဆၣ်, ဒူပျာ်ယာ်ကိၢ်ရှၣ်, ကလံၤထံးကညီ ကိၢ်စဲၣ် (တၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်အီ ဖဲ လၢအီ ကူး,,၂၀၁၄)

- သဝီဖိ ဟ်ဖျါထိၣ်ဝဲ ထံကိၢ်သုးဒီးသုးလၢအမၢစၢၤထံကိၢ် သုးသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ပှၤလၢအမၢကမၣ်တၢ်ဒီး ဟံးဆူၣ်ဝဲဟီၣ် ခိၣ်ကပံာ်သ့ၣ်တဖၣ် နၣ်လီၤ. ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ပၣ်ယုာ်ဝဲ ဒၣ် ပယီၤသုး, ကညီသုးခိးကိၢ်ဆၣ် ဒီးကညီ တၢ်မှာ်တၢ် ခုၣ်သုးမ့ၢ်ဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် နၣ်လီၤ.

- တၢ်ဂ့ၢ်အါဒၣ်တက့ၢ်နၣ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်တဒုးသ့ၣ်ညါ နၢ်ပၢၢ်ဆိအီၤလၢ အဘၣ်ယးဒီး တၢ်ကဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် အံၤဘၣ်. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ကဲထိၣ်သးတခါအပှၤ ဘၣ်တၢ်ဟ်ဖျါ ထိၣ်ဝဲလၢ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ပှၤဟဲလီအိၣ်အီၤ လၢအဝဲ သ့ၣ်က ဘၣ်ဆဲးလီၤအမံၤ လၢလံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအပှၤဒီး အဝဲ သ့ၣ်ဆဲးလီၤဝဲလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢခံအဝဲသ့ၣ် သ့ၣ်ညါဘၣ် ကၢ့ၤဝဲလၢ အဘၣ်တၢ်လံၣ်အိၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးဘၣ်ခိၣ်ဆူကလီ ကွံာ် ဝဲအဟီၣ်ခိၣ်လီၢ် ဆူသုးဖိၣ်စုကဝဲၤအစုပှၤ နၣ်လီၤ.

- ဖဲတၢ်ကွဲးဝဲလံာ်အံၤအဆၢကတိၢ် KHRG ဒီးနၣ်ဘၣ်ဒံးဝဲတၢ် ဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်တၢ် ဟ်ဖျါ လၢအကဲထိၣ်တ့ၢ်လံအသး တချုးဒံးလၢလါဒံၣ်စဲဘၢၣ် ၂၀၁၂နံၣ်အတိၢ်ပှၤ နၣ်လီၤ. တၢ် အဝဲအံၤ မ့ၢ်ဝဲတၢ်ပနိၣ်တခါလၢ ကိၢ်ပယီၤပဒိၣ်သုးအတၢ်ဟံး ဆူၣ်သဝီဖိအဟီၣ်ခိၣ်လၢ ကဆဲးမၤဒံးအသး ဒ်လၢနံၣ်လၢအ ပှၤကွံာ်အသိး နၣ်လီၤ.

နူသဝီ အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်

- တၢ်မ့ၢ်ထိၣ်သတြီၤကွၢ်ကၢ့ၤလၢအပှၤကွံာ်တချုးဖဲ ၂၀၁၁–၂၀၁၂ နံၣ်အတိၢ်ပှၤနၣ်ပထံၣ်ဘၣ်တ့ၢ်လံလၢသဝီဖိသ့ၣ် တဖၣ်သူဝဲ အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီးအတၢ်တြီဆၢအကျိၤအ ကျဲအကလုာ်အါထိၣ်ဝဲနၣ်လီၤ. လီၤဆီဒၣ်တၢ် အဝဲသ့ၣ်သူ ဝဲအ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒ် အမ့ၢ်တၢ်တဲတၢၣ်ပိၣ်သကိးလိာ်သးဒီး တၢ်မၢနၣ်ဆိၣ်ခံ သုးဖိၣ်စုကဝဲၤ လၢကဘ့ၢ်ရ့ၢ်ကၢ့ၤ တၢ်ဂ့ၢ်ကီအံၤ အိၣ်အါထိၣ်ဝဲ, ဒ်နၣ်အသိးစ့ၢ်ကိး တၢ်မၢနၣ်ကၢ့ၤ ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် တၢ်မၢနိၣ်မၢဃါ လံာ်လၢ်လၢအဖိးသဲးစး ဒီးတၢ်တိၣ်ဖျါထိၣ် ဆူ ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်တဖၣ် ဟဲအိၣ်ထိၣ်အါထိၣ်ဝဲ ဒၣ်နၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲသဝီဖိအတၢ် သ့တၢ်ဘၣ် အ ကျိၤအကျဲတခါ လၢကတြီဆၢဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်ကီ နၣ်လီၤ.

- လၢတၢ်ဂ့ၢ်စ့ၤကိးအကျါ ဒ်အမ့ၢ် တၢ်တၢၣ်ပိၣ်တဲသကိးတၢ်ဒီး သုးဖိၣ်စုကဝဲၤ လၢကဘ့ၢ်ရ့ၢ်လီၤကၢ့ၤဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်ကီ မ့တမ့ၢ်လၢ ကပတုာ်တၢ်တိာ်ကျဲၤ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂီၢ် ပထံၣ်ဘၣ် အ သူအသၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဒ် လဲၣ် ဂ့ၤ လၢတၢ်လီၢ် တနိၤနိၤနၣ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်တဲပျုၤတဲဖုးအီၤ မ့တ မ့ၢ်တၢ်ကမၤသံအီၤ သုးဖိၣ်စုကဝဲၤ တဖၣ် ဖဲအတဲဖျါထိၣ် ဝဲတၢ်ကဲထိၣ်သးအဂ့ၢ် တဖၣ်အခါ နၣ်လီၤ.

- သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် မၢဆိၣ်သခူထိၣ်ဝဲ သုးဖိၣ်စုကဝဲၤတဖၣ် လၢ ကမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ် လီၤဆီဒၣ်တၢ်ကညီဒီကလုာ်က ရၢ မိၢ် ပှၢ် ဒ်သိး ကမၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးကၢ့ၤ တၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢ အကဲထိၣ်အ သး ဖဲတၢ်လီၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ် လုၢ်ဘၢစိကမီၤနၣ်အ လီၢ်သ့ၣ် တဖၣ်နၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တနိၤနၣ် ဘၣ်တၢ်ဘ့ၢ်ရ့ၢ်အီၤနၣ်ဝဲ ခီဖျိ လၢသဝီဖိတဖၣ် ဆိၣ်သခူထိၣ်ဝဲသုးဖိၣ်စုကဝဲၤ သ့ၣ်တဖၣ်အ ယိနၣ်လီၤ.

တၢ်အုၣ်ကီၤတဖၣ်

တၢ်တၢၣ်ပိၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်ဒီး တၢ်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်ခွဲး

- သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ပှၤတဖၣ်လၢ အသ့ၣ်ညါဘ့ၢ်ရ့ၢ်လီၤ အတၢ် ဂ့ၢ်ကီ အသ့ဒိၣ်ကတၢၢ်လၢ အတၢ် လိၣ်, ဘၣ်ယးဒီး တၢ်ဘၣ် ဘျုးဒီး တၢ်ဘၣ်ဒိလၢ အတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူအဂီၢ်, လၢတၢ်နၣ် အယိ ဖဲတၢ်က မၤတၢ်တိာ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်တခါဂ့ၤတခါဂ့ၤ ကြၢးဝဲလၢ ပှၤကဒုးသ့ၣ်ညါ လီၢ်ကဝီၤဖိဒီး တဲပ့ၤလီၢ်ကဝီၤသဝီဖိ ထံထံဆးဆး ဘၣ်ယးတၢ်တိာ်ကျဲၤလၢ ကဘၣ်ဒိအဟီၣ်

တၢ်ဂီၤလၢ အဖီခိုဉ်တဘ့ဉ်အံၤ ဘဉ်တၢ်ဒီအီၤလၢ ခ့ဉ်အ့ဉ်ရဉ်ကွံဉ်ပှၤထၢတၢ်ကစီဉ်ဖိ ဖဲခ---သဝီ, မဲဉ်ကျိကရ၊်, ဘုသိဉ်ကီဉ်ဆဉ်,ဖ ဉ်ပူဉ်ကီ၊်ရှ၊ဉ် ဖဲလၢ အ့ဖြ့ဉ်၁ဇ္ဇသီ၂၀၁၄အတိ၊်ပူၤ နှ၊ဉ်လီၤ. တၢ်ဂီၤတဘ့ဉ်အံၤ ဒုးနဲ့ဉ်ဖျါထိဉ်ဝဲ ပယီၤ မၤဂ့ၤထိဉ်သုးရ၊ဉ် မၤဂ့ၤထိဉ်အသုးဒုးယၤဝဲၤ လီ၊်နီ၊်ဂံ၊် ၆၄၂ အကရၢ်ပဉ်ယှာ်ဝဲဒီး သဝီဖိအဟိဉ်ခိ၊ဉ် စံ၏လီ၊်ခံအ့ကၢဉ်နှ၊ဉ်လီၤ. *(တၢ်ဂီၤ–KHRG)*

ခိ၊ဉ်ဒီး အတၢ်လှ၊်အိ၊ဉ်သးသမ့ ဆံးအါဆံးအါ လဲ၊ဉ်နှ၊ဉ် လီၤ. ပှၤလၢကမၤတၢ်တိ၊ာ်ကျဲၤ တမံၤလၢ်လ၊် အဝဲသ့ဉ် ကဘဉ်ဟ့ဉ် လီ၊်ကဝီၤကမျၢ်ဖိသ့ဉ်တဖဉ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ကနှာ်လီၤ ပဉ်ယှာ်လၢ တၢ်မၤဝဲဒဉ် တၢ်ဟ့ဉ်တၢ်ဆၢတဲာ်ဒ် အမ့ၢ်တၢ် အလၢ်, အတကွိဉ်, တၢ်ဟ့ဉ်စ့အိ၊ဉ်လီးလၢ တၢ်တိ၊ာ်ကျဲၤအ တၢ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးအဂီ၊်ဒီး တၢ်တိ၊ာ်ကျဲၤအံၤ မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲ၊ဉ် ဆူသဝီဖိအအိ၊ဉ်နှ၊ဉ်လီၤ. တၢ်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤ ပှၤလၢအမၤတၢ် ဂုၤထိဉ်ပသီထိဉ်တၢ်တိ၊ာ်ကျဲၤသ့ဉ်တဖဉ် ကြၢးလၢ ကဟ်ကဲဘဉ် ပှၤလီ၊်ကဝီၤဖိအတၢ်ထံဉ်အတၢ်ဟ်သး ဒီး ကဘဉ် ယ့နှ၊်တၢ် အၢဉ်လီၤ ဟ့ဉ်ခွဲးလၢပှၤလီ၊်ကဝီၤဖိတဖဉ် အအိ၊ဉ်နှ၊ဉ်လီၤ.

- ပှၤမၤတၢ်လဲၤထိဉ်လဲၤထီအတၢ်တိ၊ာ်ကျဲၤခဲလၢာ် တချုးဒံး လၢအစးထိဉ် မၤဝဲအတၢ်တိ၊ာ်ကျဲၤဒံးဘဉ်နှ၊ဉ် ကဘဉ် ယုထံဉ် သ့ဉ်ညါဝဲာ်ထံ မၤကွၢ်ဘဉ်ယး တၢ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံး ဘဉ်ယးဒီး ခိ၊ဉ်ယၢၤနှ့ဆၢဉ်, တၢ်အိ၊ဉ်ဆူဉ်အိ၊ဉ်ချ့ဒီး ပှၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ် လီၤ တၢ်လီၤဆဲး နှ၊ဉ်လီၤ. တၢ်မၤကွၢ်သ့တဖဉ်အံၤ ကဘဉ်တၢ်ယိ ထံဉ်သ့ဉ်ညါအီၤ လၢအသဘျ, ကဘဉ်ဒုးသ့ဉ်ညါနၢ်ပၢၢ်က မျၢ် လၢကဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးလၢတၢ်တိၤကျဲၤအံၤသ့ဉ်တဖဉ် ဒီး ကဘဉ်တၢ်ဒုးသ့ဉ်ညါရၤလီၤအီၤ လၢကျိ၊ာ်ကိုးကလုာ်ဒဲးဒ် သိးပှၤကိုးဂၤကနၢ်ပၢၢ်အီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးအဂီ၊်နှ၊ဉ်လီၤ.

လှ၊်လၢ်ဆဲးလၢတၢ်သူဟိ၊ဉ်ခိ၊ဉ်အခွဲးအယာ်ဒီးထံကီ၊် တၢ်နှ၊်သူဟိခိ၊ဉ်တၢ်ဘျၢသဲစး

- ကီ၊်ပယီၤပဒိ၊ဉ်ကြၢးမၤလီၤတၢ်က့ၤ တၢ်သူဟိ၊ဉ်ခိ၊ဉ်ကပ်ာ် တၢ်ဘျၢသဲစးလၢ ထံကီ၊်အပူၤဒီး တၢ်ဘျၢသဲးစးလၢ အဘဉ် ထွဲဒီး ဟိ၊ဉ်ခိ၊ဉ်ကပ်ာ်လၢ ကတြီယာ်ဝဲဒဉ် တၢ်သူတ့ၢ်ဟိ၊ဉ် ခိ၊ဉ်ကပ်ာ်လၢ အပူၤကွံာ်ဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ တၢ်နှ၊်မၤဘဉ် အီၤတဖဉ်စ့ၢ်ကီးနှ၊ဉ်လီၤ. ကဘဉ်ဟ်ပနီ၊ဉ်စ့ၢ်ကီး လီ၊်ကဝီၤဖိ အဟိ၊ဉ်ခိ၊ဉ်လံာ်အ့ဉ်သးလၢ အဟဲလၢတၢ်လီ၊်အါတီၤ, ပဉ်ယှာ် ဒီး တၢ်သူတ့ၢ်အီၤလၢခံလၢပျၢၤသ့တဖဉ်, လၢအိ၊ဉ်တ့ၢ်လံလၢ ပှၤပၢထံအိ၊ဉ်ကီ၊်သနှ့အစုပူၤဒီး လီ၊်ကဝီၤပှၤတီခိ၊ဉ်ရ၊ဉ် မဲတၢ် သ့ဉ်တဖဉ်အအိ၊ဉ် နှ၊ဉ်လီၤ.

- ကယ်ၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘျၢလၢ ဘဉ်တၢ်မၤဂ့ၤထိဉ်အီၤတခါလၢ်လၢ်နှ၊ဉ် ကြၢးလၢတၢ်ကဒုးနၢ်ပၢၢ်ဒီး ဟ်ကဲထံဖိ ကီ၊်ဖိ အဟိ၊ဉ်ခိ၊ဉ်တၢ် နှ၊်သါအခွဲးအယာ် လၢပှၤလီ၊်ကဝီၤဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤတဂၤဂ့ၤ တဂၤဂ့ၤလၢ အဘဉ်ယ့ၢ် အိ၊ဉ်ကမ့ံတ့ၢ်လၢ တၢ်ဘဉ်ဂံာ်ဂုာ်ဒီး ဒဲကဝီၤပှၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲဖိသ့ဉ်တဖဉ် စ့ၢ်ကီးနှ၊ဉ်လီၤ.

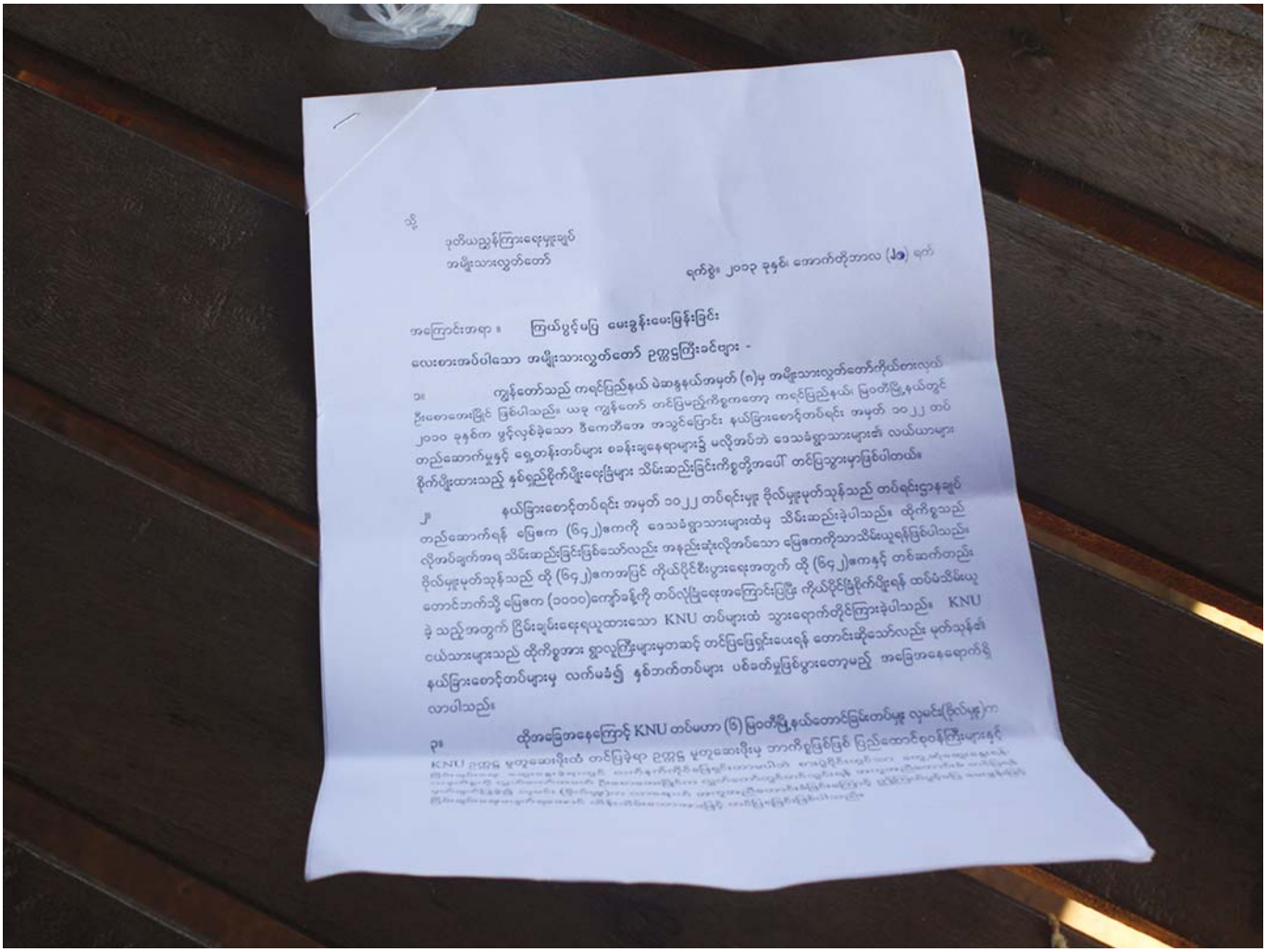

ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
အမျိုးသားလွတ်တော်

ရက်စွဲ။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၂၃) ရက်

အကြောင်းအရာ။ ကြယ်ပွင့်မပြ မေးခွန်းမေးမြန်းခြင်း

လေးစားအပ်ပါသော အမျိုးသားလွတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌကြီးခင်ဗျား -

၁။ ကျွန်တော်သည် ကရင်ပြည်နယ် မဲဆန္ဒနယ်အမှတ် (၈)မှ အမျိုးသားလွတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်
ဦးစောအေးကြီး ဖြစ်ပါသည်။ ယခု ကျွန်တော် တင်ပြမည့်ကိစ္စကတော့ ကရင်ပြည်နယ်၊ မြဝတီမြို့နယ်တွင်
၂၀၁၀ ခုနှစ်က ဖွဲ့လုပ်ခဲ့သော ဒီကေဘီအေ အသွင်ပြောင်း နယ်ခြားစောင့်တပ်ရင်း အမှတ် ၁၀၂၂ တပ်
တည်ဆောက်မှုနှင့် ရေ့နေတန်းတပ်များ စခန်းချနေရာများ၌ မလိုအပ်ဘဲ ဒေသခံရွာသားများ၏ လယ်ယာများ
စိုက်ပျိုးထားသည့် နှစ်ရှည်စိုက်ပျိုးရေးခြံများ သိမ်းဆည်းခြင်းကိစ္စတို့အပေါ် တင်ပြသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။

၂။ နယ်ခြားစောင့်တပ်ရင်း အမှတ် ၁၀၂၂ တပ်ရင်းမှူး ဗိုလ်မှူးမှတ်သုန်သည် တပ်ရင်းဌာနချုပ်
တည်ဆောက်ရန် မြေက (၆၄၂)ဧကကို ဒေသခံရွာသားများထံမှ သိမ်းဆည်းခဲ့ပါသည်။ ထိုကိစ္စသည်
လိုအပ်ချက်အရ သိမ်းဆည်းခြင်းဖြစ်သော်လည်း အနည်းဆုံးလိုအပ်သော မြေကကိုသာသိမ်းယူရန်ဖြစ်ပါသည်။
ဗိုလ်မှူးမှတ်သုန်သည် ထို (၆၄၂)ဧကအပြင် ကိုယ်ပိုင်စီးပွားရေးအတွက် ထို (၆၄၂)ဧကနှင့် တစ်ဆက်တည်း
တောင်ဘက်သို့ မြေက (၁၀၀၀)ကျော်ခန့်ကို တပ်လုံ့ပြုရေးအကြောင်းပြု၊ ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်ကိုပိုးရန် ထပ်မံသိမ်းယူ
ခဲ့ သည့်အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးရယူထားသော KNU တပ်များထဲ သွားရောက်တိုင်ကြားခဲ့ပါသည်။ KNU
ဝယ်သားများသည် ထိုကိစ္စအား ရွာလူကြီးများမှတဆင့် တင်ပြမြဲရှင်းပေးရန် တောင်းဆိုသော်လည်း မှတ်သုန်၏
နယ်ခြားစောင့်တပ်များမှ လက်မခံ၍ နှစ်ဘက်တပ်များ ပစ်ခတ်မှုဖြစ်ပွားတော့မည့် အခြေအနေရောက်ရှိ
လာပါသည်။

၃။ ထိုအခြေအနေကြောင့် KNU တပ်မဟာ (၆) မြဝတီမြို့နယ်တောင်ခြမ်းတပ်မှူး လှမင်း(ဦးလှမူ)က

ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

ခင်ဗျား

ကျေးဇူးတင်ရှိသူ

ဦးစောအေးကြီး

ကော်ပီ။ ။ ။

(ဒံဉ်ခ့ဉ်ဘံဉ်အ့ဉ်)ဒီး သုးဖိဉ်စုကဝဲၤအဂၤသ့ဉ်တဖဉ် လၢတဂၤ လၢတၢ်ပၢအလိၢ်နှ့ဉ် ကြၢးဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤဒီး ဟ့ဉ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ သဝီဖိအဟိဉ်ခိဉ်ကပံာ် အတၢ်ပၢနှ့ၢ်ဘဉ်ဒီး ကြၢးလၢ ကအၢဉ်လီၤလူၤပိာ်မၤထွဲဝဲ တၢ် အှုဉ်ကိၤလၢ အအိဉ်ဖျါထိဉ်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤ အပူၤနှ့ဉ်လီၤ.

- ကိၢ်ပယီၤပဒိဉ်ကြၢးမၤလီၤတံၢ်ဝဲလၢ သဝီဖိကိးဂၤဒဲး ကဒိးနှ့ၢ်ဘဉ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ကတိဉ်ဖျါထိဉ်အတၢ်ဘဉ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်တဖဉ်ဒီး ဒိးနှ့ၢ်ဘဉ်တၢ်စံဉ်ညီဉ်တိတြၢ်အကရၢမိၢ်ပှၢ်ဒီး တၢ်သူထိဉ်ဆီလီၤအက့ၢ်အဂီၤသ့ဉ်တဖဉ်ကဘဉ်မ့ၢ်တၢ်ဒ်လိၢ်ကဝိၤ လုၢ်လၢ်ထူသနုပာ်လီၤအိဉ်တ့ၢ်ဝဲအသိး နှ့ဉ်လီၤ.

တၢ်ပတ့ာ်တၢ်ခးအတၢ်စံဉ်စိၤ / တၢ်အိဉ်သး

- ပှၢမၤတၢ်ဂုၤထိဉ်ပသိဉ်ထိဉ်ခဲလၢာ် ကြၢးလၢမၤလီၤတံၢ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢ အသုတကဲထိဉ်တၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤ တၢ်ဘဉ် ဂံာ်ဂ့ၢ်လၢ တၢ်မၤဘဉ်ဒိပှၤဂ့ၢ်ဝိခွဲးယာ် လၢအပာ်ဖျါထိဉ်ထဲ အတၢ်ဂ့ၤဒဉ်ဝဲတဂ့ၤ. ကဘဉ်မၤတၢ်လၢ တၢ်ပလီၢ် သူဉ်ပလီၢ်သးဒီးမၤလီၤတံၢ်အဝဲသ့ဉ် အပှၤမၤသကိးတၢ်ဖိတဖဉ် စ့ၢ်ကီး ဒ်သိး အသုတလဲၤကဟ် ပှၤလီၢ်ကဝိၤဖိ အတၢ်ခွဲးယာ်ဒီး တၢ်ဘံဉ်တၢ်ဘၤတဂ့ၤ နှ့ဉ်လီၤ.

- သုးဖိဉ်စုကဝဲၤကိးဖဒဲး ကဘဉ်မၤလီၤစ့ၤအသုး တၢ်သဘံဉ်သဘုဉ် လၢတၢ်လီၢ်လၢ အကဲထိဉ်တ့ၢ်လံအသးတဖဉ်ဒီး ပတ့ာ်ကွံာ် တၢ်ဟံးနှ့ၢ်ဆူဉ် ဟိဉ်ခိဉ်ကပံာ် လၢကိၢ်ပယီၤ မ့ၢ်ထိဉ်ကလံၤထံးအပူၤတဘျိယီ လၢတၢ်ပညိဉ်ဒ်အမ့ၢ် တၢ်သူဉ်ထိဉ်ဆီလီၤသုးတၢ်သူဉ်ထိဉ်, လၢအပဉ်ယုာ်ဒီးသုးကလၢၤ, တြဲ၊ တြီဆၢသုးကလၢၤဒီး ဟံဉ်လၢ အပှၤသုးဖိတဖဉ်အဟံဉ်ဖိ ယီ ဖိ အ ဂီ ၊ မ့ တမ့ ၊ ဒိ း လဲ လီ ၊ ဟီ ဉ် ခိ ဉ် လီ ၊ ဆူ ကမျၢ်ဒ်သိးကဒိးနှ့ၢ်ဘဉ် ကျိဉ်စ့တၢ်ဟဲနှာ်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤ ကဘဉ်ဟ်ပတ့ာ်ဝဲစ့ၢ်ကိးနှ့ဉ်လီၤ.

- ကိၢ်ပယီၤပဒိဉ်ဒီး ကလှာ်ဒူဉ်သုးဖိဉ်စုကဝဲၤသ့ဉ်တဖဉ်လၢ အအိဉ်လၢကိၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထိဉ်ကလံၤထံးပူၤတဖဉ် ကြၢးမၤလီၤတံၢ်ဝဲလၢခါဆူမဲာ်ညါတၢ်ကမၤတၢ်ပတ့ာ်တၢ်ခးအဂီၤ တၢ်ကဘဉ်ဆိမိဉ်ယုာ်နှ့ၢ် ဟီဉ်ခိဉ်တၢ်နှ့ၢ်သါ တၢ်ကဟုကယာ်လၢ ပှၤကိးဂၤဂီၤ လၢအပဉ်ယုာ်ဒီး ပှၤလီၢ်အိဉ်ကမ့ဲဖိဒီး ပှၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲဖိဉ်သ့ဉ်တဖဉ်နှ့ဉ် လီၤ.

တၢ်ဂီၤတဘ့ဉ်အံၤ ဘဉ်တၢ်ဒိအီၤဖဲ လါအ့ဖြ့ဉ်ဂ့သီ, ၂၀၁၃နံ့ဉ် လၢအအိဉ်ဘူး ဖဲမဲာ်ကျဲဉ်ကျိသဝီ, ဒ့ဲဉ်လိကိၢ်ဆဉ်, ဖဉ်ပူဉ်ကိၢ်ရ့ဉ် အပူၤနှ့ဉ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဒုး နဲဉ်ဖျါထိဉ်ဝဲခိဉ်ယၢၤနှ့ဆၢဉ် တၢ်ဟးဂီၤ ဒိဉ်ဒိဉ်မ့ၢ်မ့ၢ် ခီဖျိလၢ တၢ်ရ့ဉ်ထူအယိလီၤ. *(တၢ်ဂီၤ–KHRG)*

တၢ်မ၊နိုၣ်မ၊ယါဝဲတၢ်ရှၣ်ထူအလီၢ်တဖၣ်

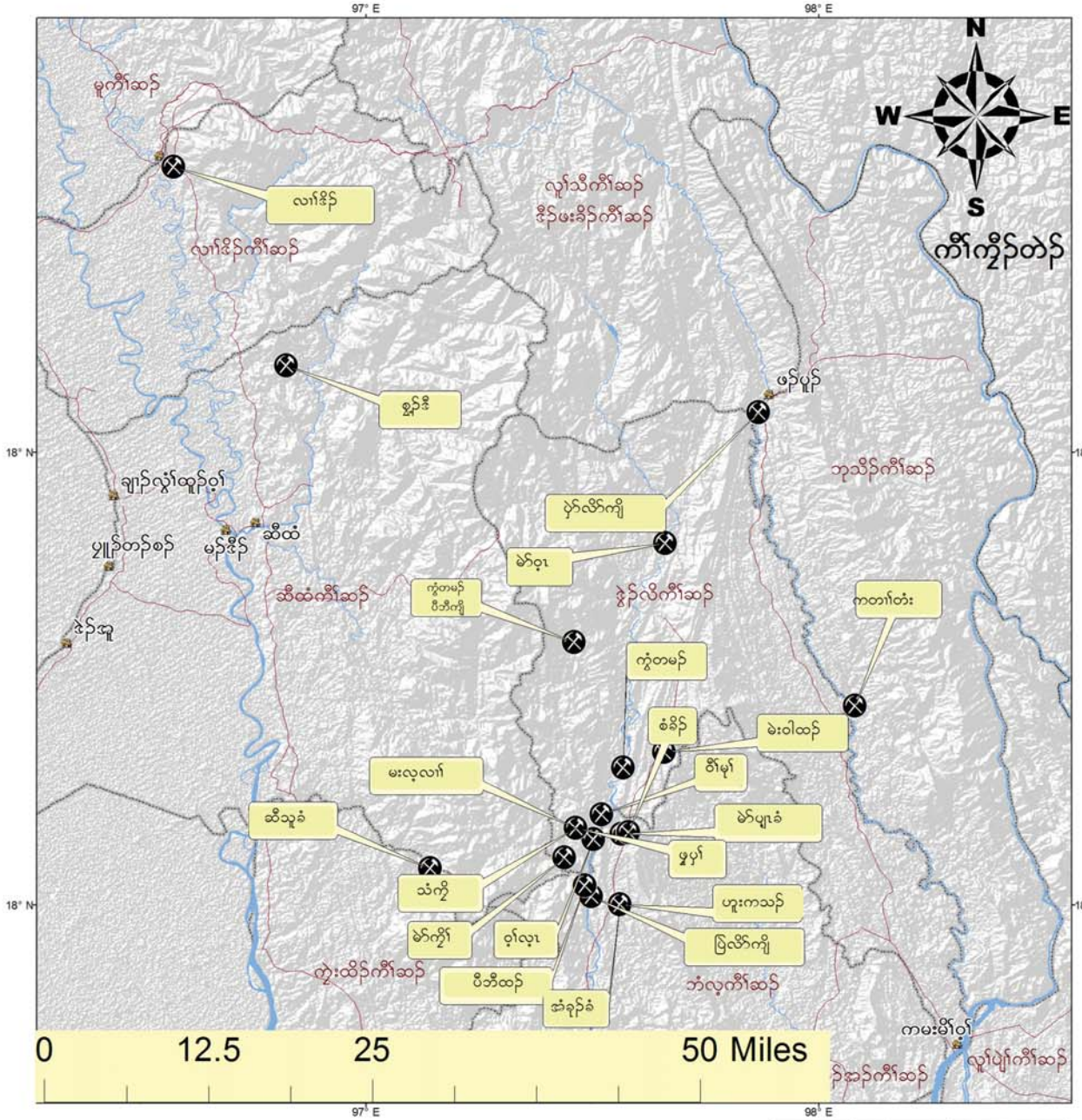

ဟိၣ်ခိၣ်ဂီၤတၢ်ပနီၣ်

- တၢ်ရှၣ်ထူ အလီၢ်ကဝီၤ
- ဝ့ၢ်တဖၣ်
- ကျဲမ့ၢ်
- ထံကျိတဖၣ်
- ကညီ ကီၢ်ဆၣ်လီၢ် အဆၤ
- ပယီၤပဒိၣ် အတၢ်မၤနိုၣ်အဆၤ

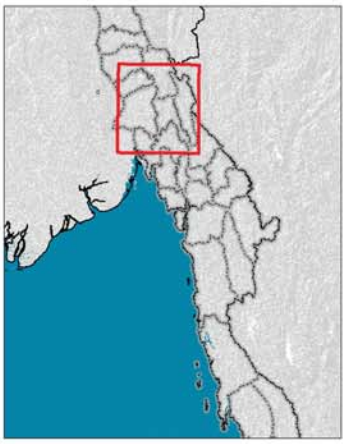

တေ၊တ့ကျဖဲဒူပျာ်ယင်ကီ၊ရှဉ် ကညီကီ၊စဲဉ်

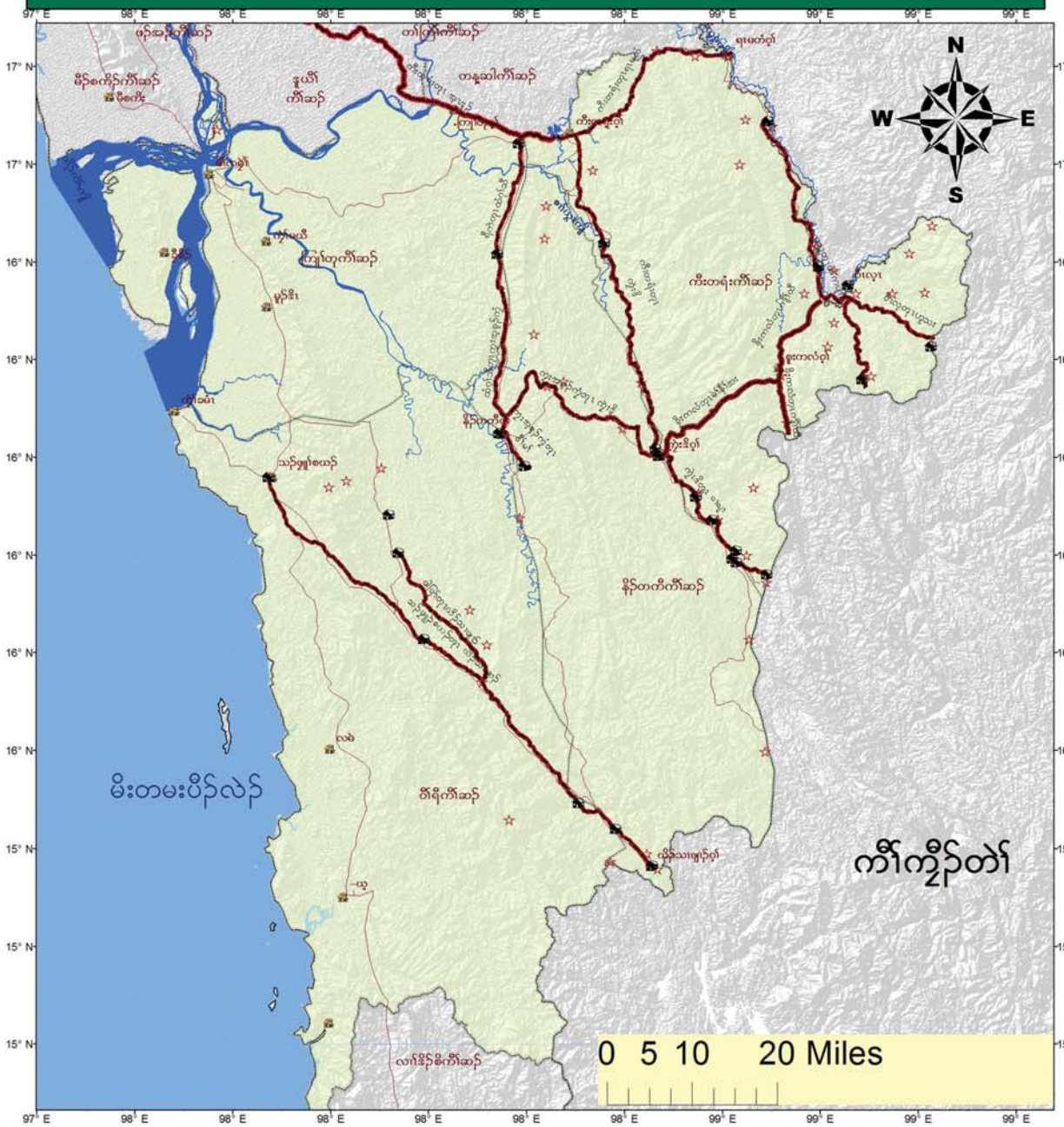

Legend

- ဒူသဝီတဖဉ်
- သုးကလား
- ဝ့်၊တဖဉ်
- ကျဲသီ
- ကျဲလ၊အအိဉ်ဟ်စား
- ထံကျိုတဖဉ်
- ကညီကီ၊စဲဉ် ထံဆ၊ကီ၊ဆ၊

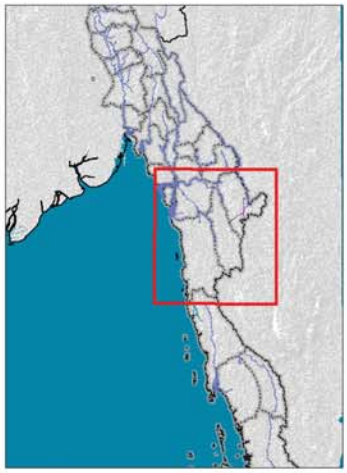

KHRG

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအရှဒိၣ်လၢ တၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါအီ၊တဖၣ်

- ဖဲတၢ်ကွဲးလံာ်တၢ်ဟ်ဖျါ တဘ့ၣ်အံၤ အဆၢကတိၢ် သဝီဖိလၢ ကညီတဝ၊ပူၤတဖၣ် လၢအအိၣ်ဖဲ ကိၢ်ပယီ၊မ့ၢ်ထိၣ် ကလံၤထံးပူၤ ဟ်ဖျါထိၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်ဟံးဆူၣ်ဟိၣ်ခိၣ်ကပံာ်အံၤ ရ၊လိၤဝဲအသးသကုးဆးဒး, ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကူၣ်လဲ၊မၤက၊အ ကလုာ်ကလုာ်, တၢ်ဂ့၊ထိၣ်ပသီထိၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ, တၢ်သ့ၣ်ထိၣ် ဆိလီ၊ ခ့ဝ့ၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ, တၢ်ခ့ၣ်ထူးထိၣ် ဟီၣ်လာ်တၢ်အိၣ်ယ၊၊, တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးလၢ အဒိၣ်အမ့ၢ်တဖၣ်, ဒီးသုးအတၢ် ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အဖိခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် နၣ်လီ၊.
- သဝီဖိဟ်ဖျါထိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ဟံးဆူၣ်ဟိၣ်ခိၣ်ကပံာ်ဒီး တၢ်ပိာ်ထွဲထိၣ်အခံလၢ အလီ၊ဘၣ်ယိၣ်အဒိၣ်ကတၢ်ၢ်နၣ် မ့ၢ်ဝဲ တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမ့ တၢ်ကိတၢ်ခဲ, ခိၣ်ဃ၊၊နၣ်ဆၢၣ်တၢ်ဘၣ်ဒိ, တၢ်ဘၣ်ယ့ၢ်မုံဟးဖျိုးဒီး တၢ်အိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ် ကိတၢ်ခဲ သ့ၣ်တဖၣ်နၣ်လီ၊. တၢ်ကိတၢ်ခဲအတၢ်ပာ်ထွဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘျုးစဲလာ်သးတခါဒီးတခါ ဒီးဒုးအိၣ်ထိၣ်ဝဲ တၢ်ကိတၢ်ခဲလၢ ပှၤလီၢ်ကဝီ၊ဖိတဖၣ်အဂီၢ်လီ၊. မ့ၢ်လၢ တၢ်ဟံးဆူၣ်ဟိၣ်ခိၣ်ကပံာ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီအယိ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ကျိၣ်စ့တၢ်ဟဲနၣ် လီ၊မၢ်ဒီး တၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်လီၢ်လီ၊မၢ်, တၢ်မၢန့ၢ်ဆူၣ် ဆါလီ၊အိၣ်ကွံာ် တၢ်ဖိ တၢ်လံ၊ လၢအပၣ်ယှာ်ဝဲဒၣ် ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢတၢ်ဘၣ် ဒ၊အီ၊သ့ၣ်တဖၣ်, သ့ၣ်ပှၢ်လၢပှၤကီးဂ၊သ့ဝဲသ့ၣ်တဖၣ် လီ၊ မၢ်ကွံာ်ဒီး တန့ၢ်ဘၣ်အခ့ဲးလၢ ကယ့ထ၊သ့ၣ်မ့ၣ် ယိၣ်ဝ၁ၣ်, တၢ်သ့ၣ်ထိၣ်အပီးအလီ, ထံဒိၣ်ဒီး မၤဘၣ်ဒိစံာ် လီၢ်ကျိုးလီၢ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်အိၣ်ဖျးအလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်, လၢထံမ့ၣ်လီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ထံကဲထိၣ်ကၣ့ၤတၢ်စုၣ်တၢ်ပျၢ်, လၢအ ဒုးကဲထိၣ်ဝဲ လိာ်ဘ့ၣ်တၢ်ဆါဒီး တၢ်ကသါယံး တၢ်ဆါသ့ၣ်တဖၣ်, ဟံၣ်ယီတအိၣ်လၢၤဒီး ဘၣ်သုးကွံာ်လီၢ်ကျဲလၢ မ့ၢ်ကျိၤ ဝဲကွာ်တၢ် ဂ့ၢ်ကီအယိနၣ်လီ၊.
- သဝီဖိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထိၣ်ဝဲလၢ ပှၤအိၣ်ဝဲအါကလုာ်အါဒံအါဂ၊ ဒ်အမ့ၢ် ပှၤမၤကမၣ်တၢ်ဒီး မၤဘၣ်ဒိပှၤဂ့ၢ်ဝိခ္ခဲးယာ် တဘျိယီလၢ အနိၢ်ကစၢ် မ့တမ့ၢ်ဘျုးစဲလာ်သး သကိးသကိးနၣ်လီ၊. ထံကိၢ်ပဒိၣ်မ့တမ့ၢ် ပှၤဆိၣ်ထွဲထံကိၢ်ပဒိၣ် ကရ့ၢ် ကရၢလၢ အပၣ်ယှာ်ဒီး ပယီ၊ပဒိၣ်ခိၣ်နၢ်သ့ၣ်တဖၣ်, ကိၢ်ပယီ၊ပဒိၣ်သုးသ့ၣ်တဖၣ်, ဒီးကညီသုး ခိးကိၢ်ဆ၊, ထံလီၢ် ကိၢ်ပူၤဒီး ထံဂ့၊ကိၢ်ဂ၊ ပှၤမၤသကိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒ်နၣ်အသိးစ့ၢ်ကီး ပှၤဒိၣ်ကျိၣ်ဒိၣ်စ့တဖၣ်ဒီး သုးဖိၣ်စ့ကဝဲသ့ၣ် တဖၣ် မ့ၢ်ပှၤတဖၣ်လၢ အမၤကမၣ်တၢ် ဒ်သဝီဖိတၢ်အ့ၣ်သး အသိးနၣ်လီ၊. တၢ်မၤသ ကိးတၢ်ဒ် အမ့ၢ်ကိၢ်ပဒိၣ်ဒီး ပှၤမၤ မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်အကလုာ်ကလုာ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢအတၢ်ဘၣ်ဘျုးအဂီၢ် ကိၢ်ပယီ၊ပဒိၣ်သုးဒီး ကိၢ်ပယီ၊ပဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်နၣ် ဘၣ်တၢ်ထံၣ်နၢ်ဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤဟးဂီၢ် အတၢ်မၤဘၣ်ဒိပှၤခ့ဲးပှၤယာ် အါကတၢ်ၢ်လၢတၢ်မၤနိၣ် အပူၤနၣ်လီ၊.
- သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထိၣ်ဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်လၢ အဘၣ်ယးဒီး တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ် ဆိလၢ အဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်မၤကဲထိၣ်လိၣ်ထိၣ်ဝဲ တၢ် တိာ်ကျဲၤ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤနၣ် တအိၣ်အါအါဘၣ်. ဒ်နၣ်အသိး စ့ၢ်ကီး တၢ်ဟ့ၣ်လီ၊ စ့အိၣ်လိုးလၢ တၢ်လီ၊မၢ် အပှၤတ ဖၣ်စ့ၢ်ကီး အိၣ်ဒၣ်စ့ၤကိုးလီ၊. အါဒၣ်တက့ၢ် တၢ်လီၢ်လၢ တၢ်ရဲ၃ုးဘၣ်ယး တၢ်လဲၤထိၣ်လဲ၊ထိအဂ့ၢ်အကျိၤနၣ် သဝီဖိ သ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထိၣ်ဝဲ အတၢ်ဘၣ်ကိၢ်ဘၣ်ဂီ၊တဖၣ် ဘၣ်ဆၣ် အါဒၣ်တက့ၢ်နၣ် တၢ်တကနၣ်ယှာ်အီ၊ မ့တမ့ၢ် ဖဲတၢ် တဲနၢ်ပၢၢ်အခါ အဝဲသ့ၣ် တၢ်တကဲမ့ာ်အီ၊ဒီး တနၢ်ဘၣ် တၢ်ခဲးတၢ်ယာ်လၢ ကလံၤဒိကနၣ်ဝဲအဂီၢ်ဘၣ်နၣ်လီ၊. တၢ်လီၢ် လၢ ပှၤဟဲတဲနၢ်ပၢၢ်အလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ပဒိးနၢ်ဘၣ်အီ၊အါတက့ၢ် ပှၤစံးလၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတလၢတပ့ဲၤဘၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်တ ဟ့ၣ်လီ၊ဒံး တၢ်အပှၤကလံၤလၢ အဘၣ်ဟ့ၣ်ဒံးဘၣ်နၣ်လီ၊. လၢတၢ်ကဲထိၣ်သးအါတက့ၢ်နၣ် ဒ်သိး ကဟ့ၣ်လီ၊ တၢ်သ့ၣ် ညါနၢ်ပၢၢ်အလီၢ်နၣ် အဝဲသ့ၣ်ကိးဟ့ၣ်ဆူၣ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်အပှၤကလံၤ ကျိၣ်စ့လၢအပှၤကလံၤဒိၣ် ဒ်သိး ကတူၢ်ယၣ် ကွာ်အဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်လီၢ်နၣ်လီ၊. လၢတၢ်ကဲထိၣ်သးတခါအကျၢ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်လံၣ်အိၣ်အီ၊လၢ ကဆဲး လီ၊မံၤဒီး ပှၤမၤနၢ်ကလီအဝဲသ့ၣ် ဟီၣ်ခိၣ် နၣ်လီ၊.
- တၢ်မၤပယ့ဲသ့ၣ်တဖၣ် ကဲထိၣ်သး အကလုာ်ကလုာ် သကုာ်ဆးဒး ဘၣ်ဆၣ်, သဝီဖိတဖၣ် ဟ်ဖျါထိၣ်ဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ် သူဝဲ တၢ်သ တၢ် ဘၣ်ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဟ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢကဆိၣ်သနံၤသ့ၣ်တဖၣ် လၢကဒိသဒၢ ဒီး မၤစုၤလီ၊ တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ် ထံးလၢ တၢ်တိာ်ကျဲၤတဖၣ်အံၤနၣ်လီ၊. သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဆူ ပှၤတဝ၊ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ကရ့ၢ်ကရိတဖၣ် ဒီး တၢ်က စိၣ်သန့ တဖၣ်ဒီး တၢ်ဉိပ်သကိးဝဲဒီး ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢ အမၤတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖၣ်, ဒ်နၣ်အသိးအဝဲသ့ၣ်မၢန့ၢ်ဆိၣ်ခံဝဲ ကိၢ်ပယီ၊ပဒိၣ်ဒီးကလုာ်ဒူၣ် သုးဖိၣ် စုက ဝဲၤပှၤနၢ်စိန့ၢ်ကမီ၊တဖၣ်, မ့တမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်မၢနိၣ်မၤယါက့ၤဝဲ အဟီၣ်ခိၣ် ဒီး ပတံထိၣ်ဟီၣ်ခိၣ် အလံာ်အ့ၣ်သးလၢ အဖိးမံလာ်သးဒီး သဲစးတဖၣ်နၣ်လီ၊. လၢတၢ်တြိဆၢကၤ တၢ်မၤ ပယ့ဲသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်စ့ၢ်ကီး သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကၣ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်ဝဲတၢ်အကီအခဲဖးဒိၣ်တခါ လၢအမ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ် ပၢၢ်စၢ ဘၣ်ယးဒီး တၢ်မၤနိၣ်မၤယါလၢ အဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါ, တၢ်တိၣ်ဖျါအလီၢ်ဒီး တၢ်ကဟံးနၢ် ဂ့ၢ်ဝီအကျိၤအကျဲလၢ အဖိးသဲစးသ့ၣ်တဖၣ် ပၣ်ယှာ်ဒီး ပှၤတဂ၊လၢ်လၢ် လၢအဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ် သ့ၣ်တဖၣ် အဝဲသ့ၣ်အတၢ်တပာ်ပနိၣ် သဝီဖိ တၢ်ဟ်ဖျါသ့ၣ်တဖၣ် နၣ်လီ၊ တၢ်လၢပသ့ၣ်ညါဖျါဘၣ်အီ၊ လီ၊လီ၊ဆိဆိတခါမ့ၢ်ဝဲ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်အမ့ၢ်ဝဲ တၢ်လီ၊ ဘၣ်ယိၣ်ဖးဒိၣ်ဒီး တၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢၤဖးဒိၣ်တခါလၢ အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ် သနာ်က့ တဲသကိးတၢ်ဉိပ်သကိးဒီး သုးဖိၣ်စုက ဝဲၤတဖၣ်လၢ အမၤကမၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် နၣ်လီ၊ လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤနၣ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်သဂၢ်ၢ်ဘၣ်ဝဲဒၣ် ဒီး တၢ်တဲပျုၤ တဲဖုးဒီး တၢ်မၤဆူးမၤဆါလၢ အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ် ဒီးအပှၤတဝ၊ဖိအဂီၢ်နၣ်လီ၊. လၢတၢ်ဂ့ၢ်တခါအကျၢ် သီခါတပါ ဘၣ်တၢ်မၤသံအီ၊ မ့ၢ်လၢအဝဲတဲဘၣ်ယးဒီး တၢ်မၤဆါသ့ၣ် တဖၣ် အယိနၣ်လီ၊. တၢ်မ့ၢ်တြိဆၢအီ၊ ကိကိခဲခဲဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဒ်လဲၣ်ဂ့ၤ တၢ်လီ၊ ဘၣ်ယိၣ်လၢ ကမၤတြိဆၢတၢ်အကျိၤအကျဲလၢ တၢ်ဂ့၊ထိၣ်ပသီထိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်,သဝီဖိမၤန့ၢ်ဝဲတၢ်စံးဆၢဒီး တြိဆၢဝဲန့ၢ် တနီၤလၢတၢ်ကဲထိၣ်သးအကျၢ် မ့တမ့ၢ်တၢ်တိၤကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ် တဘၣ်ပတုာ်ယာ်ဝဲအိၣ်တနီၤမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ် တၢ်ဂ၊လိာ်ဝဲဒံးအံၤအယိနၣ်လီ၊.

ကညီဂ့ၢ်ဝိခ္ခဲးယာ်ကရ္ဂါအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်အီ၊ဖဲ ၁၉၉၂ နံၣ် ဒီးမ့ၢ်ဝဲ လီၢ်ကဝီ၊ ကရၢသဘျ့တဖုလၢ အဆၢၣ်လီ၊ ဟ့ၣ်လီ၊အသး ဒီးကမၤဂ့ၤထိၣ်ဝဲ ပှၤဂ့ၢ်ဝိခ္ခဲးယာ်တၢ်အိၣ်သး လၢကိၢ်ပယီ၊အပူၤ ဒီး ဟ့ၣ်လီ၊ တၢ်သိၣ်လိဆူ လီၢ်ကဝီ၊ ပှၤတဝ၊ပူၤ ဒ်သိး ကယုထ၊ အဝဲသ့ၣ်လီၢ်ကဝီ၊အဂ့ၢ်အကျိၤ ဒီးထ၊ဖိၣ် ပှၤဂ့ၢ်ဝိ တၢ်မၤပယ့ဲ ဒ်တၢ်အ့ၣ်သးတခါအသိး, ဒီးဒုးဟူထိၣ်သါလီ၊ တၢ်ဂ့ၢ်အံၤ သကုးဆးဒးလၢ ဟိၣ်ခိၣ်ချၢဒီး မၤသကိးစ့ၢ်ကီးတၢ်ဒီး သဝီဖိလီ၊လီ၊ ဒ်သိး အဝဲသ့ၣ် ကမၤဒိၣ်ထိၣ်အါထိၣ် အတၢ်ကူၣ်သ့ရဲၣ်ကျဲၤ လၢကဒိသဒၢလီ၊ကွံာ်အနိၢ်ကစၢ်သး လၢတၢ်မၤပယ့ဲအယိနၣ်လီ၊. အဒိ, နယုထံၣ်သ့ၣ်ညါပတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ အအိၣ် ဖျါဝဲဖဲ /**www.khrg.org** အပူၤနၣ်လီ၊.